

DOMOLJUB

**SLOVENSKEMU LJUDSTVU
V PODUK IN ZABAVO.** ❁

Izhaja dvakrat na mesec in sicer prvi četrtak po 1. in 15. v mesecu. Cena mu je 1 K 60 v na leto, (za Nemčijo 2 K 8 v, za Ameriko in druge tuje države 2 K 60 v). — Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Semešiške ulice št. 2, naročnina, reklamacije in laseniti pa: Upravištvu „Domoljuba“ Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2. *****

Inserati se sprejemajo po sledečih cenah: Enostopna pettivrsta (šestina „Domoljubove“ širine, 34 mm) stane za enkrat 30 v če se tiska dvakrat 20 v, če se tiska trikrat 24 v. Pri večkratnem objavljenju znaten popust — Reklamne notice navadna garmondvrsta 60 v. *****
Čekovni promet poštno-hranilničnega urada št. 624.797. *****

Štev. 21.

V Ljubljani, dné 2. novembra 1905.

Leto XVIII.

Domoljub — tednik.

II.

„Domoljubov“ sklep, ki ga je aznanil v zadnji številki, da hoče prihodnje kot tednik zahajati pod treho svojih prijateljev, je bil po veliki večini sprejet z odobravanjem. Prejeli smo več pisem, v katerih nam posedanji naročniki dajejo pogum, naj e odločno storimo ta korak, ki je z ozirom na napredovanje naše stranke v zadnjih letih in na rovanje nasprotikov postal naravnost potreben. Tudi lenarno vprašanje, pravijo, ne sme mas odvrniti od našega sklepa. Ako e brez pomisleka izda kronica za to n ono nepotrebno stvar, se bo tudi a prepotrebne „Domoljuba“ še našlo par krajcarjev več na leto. Došli smo tudi nekaj nasprotnih glavov, ki pa so v primeri s prvimi v veliki manjšini.

Zato smo se končno odločili: Domoljub bodi z novim le-om tednik!

Ta načrt pa hočemo izpeljati ako-le:

Domoljub kot glavni list bo obsegal vsak teden 8 strani sedanje oblike.

Za Gorenjce bo prinašal vsak teden enako veliko prilogo „Gorenjske novice“ na 8. straneh. Za Notranjce pa istotako „Notranjske novice“.

Za Dolenjce se bo pa združil z že obstoječimi „Dolenjskimi novicami“. Tako bodo naročniki dobivali vsak teden list tako velik, kakor je vsaka dosedanja številka (16 strani).

Cena bo naslednja:

„Domoljub“ s prilogo „Gorenjske novice“ 3 krone. Ravno toliko s prilogo „Notranjske“ ali „Dolenjske novice“.

Ker pa imamo veliko naročnikov izven Kranjske dežele, na Štajerskem, Koroškem in Primorskem, ki bi radi imeli „Domoljuba“ tudi nadalje, pa se ne zanimajo toliko za lokalne Kranjske novice, oddajali bomo „Domoljuba“ tudi samega, brez priloge, za 2 K na leto. (Vsak teden 8 strani.) Tudi tisti Kranjci, ki res nikakor ne morejo žrtvovati 3 kron, se bodo lahko naročili na samega „Domoljuba“ za 2 K na leto. Vendar je želeli, da si vsakdo izmed kranjskih naročnikov naroči „Domoljuba“ s prilogo vred.

„Gorenjske novice“ bomo prilagali naročnikom „Domoljuba“ iz

teh-le okrajnih glavarstev: Ljubljana, ljubljanska okolica, Kamnik, Kranj, Radovljica.

„Dolenjske novice“: Litija, Krško, Novomesto, Črnomelj, Kočevje.

„Notranjske novice“: Postojna, Logatec. Ako bi kdo iz teh okrajev želel imeti drugo prilogo, naj pravočasno to naznani. Tudi je treba posebej povedati, če kdo želi dve ali vse tri priloge; seveda se potem cena zviša na 4, oziroma 5 kron.

Samoobsebi je umevno, da si tudi izvenkranjski naročniki lahko izbero katerokoli prilogo. V glavnem listu bomo prinašali članke, ki se tičejo vseh Slovencev, politični pregled, zanimive listke, važnejše domače dnevne, pa tudi zanimive svetovne dogodke, ter kaj za kratek čas. V prilogah se bomo ozirali bolj na krajevne razmere in potrebe Gorenjske, Dolenjske in Notranjske v političnih in gospodarskih člankih ter v domačih novicah. Skrbeli bomo zato, da bode vsestransko zanimiv glavni list, kakor tudi priloge.

Upamo, da bodo sto izpremembo zadovoljni vsi prijatelji „Domoljuba“. Sedaj pa krepko na delo! Od najživahnejše agitacije je odvisna usoda novega tednika!

Kotlíček za a. p. in p.

„Perem si jezik“ reče se ob Kulpi, če kdo prosi besede za napitnice. In pere si ga z vinom. Jaz pa ga perem že več let z prav dobre — kapnice, kakoršno bi privoščil Radovčanom in drugim Belo- in Suho-Kranjcem. Obrh je pač le predaleč, vino kot vsakdanja pijača le predrage. Kapnice pa, če tudi bi bilo treba strehe z opeko ali eternitom prekriti, bi ne bile predrage, ne bi več veljale kot — sódje. Kapnice, dobro narejene, dačó izvrstno pijačo!

Torej na eno točko tistega pisma sem že odgovoril. Če hoče kdo natančneje zvedeti o kapnicah, mu abstinentje radi postrežemo.

Druga točka naj bo: „nenormalnost, zaslepljenost, budalost“ in kar je še drugih tacihi pridevkov. Ta bo tudi kmali obdelana. Vidite g. Matija Cesar: vsakemu ptiču njegovo petje dopade, vsak berač svojo malho hvali, vi mislite, da ste vi pameten, jaz mislim, da sem jaz, midva tega ne moreva presoditi, to so ali bodo že drugi.

Da je Noe trto zasadil, to sem tudi jaz že slišal, pa bajé vino ni dobro storilo ne njemu ne njegovim strokom.

Če pesniki, naj so še tako „trezno misleči“, še tako lepo opevajo trto, „gorica“ za to nič več ne „nese“.

Če je posamezni letos dobil za vino 2000 kron je to veliko ali pa — malo. Bilo bi treba povedati, koliko ljudi in koliko dni je tisti vinograd obdelavalo in koliko ljudi naj živi od tistih 2000 kron. In pa ali je bilo lani tudi 2000 kron in bo drugo leto tudi toliko?

Ker nova trta po izkušnjah trpi le pretek 15 let, bilo bi na vsak način treba imeti natančne račune čez petnajst let, da bi se lahko reklo, glejte vinograd toliko nese. Naj kdo objavi račune! Jaz nimam računov, pa saj g. državni poslanec Šuklje tudi ni mogel dobiti računov, koliko Amerika nese. Pa ker se v deželi ne pozna, da bi bil ameriški denar kaj zalegel, je po pravici sklepal: Amerika nam ne nese. Za vinograde pa imamo še daljšo, stoletno skušnjo: deželam ne neso! sicer b. morale biti take dežele bogate, ali vsaj trdne, pa niso.

In tega nismo iznašli abstinentje. Saj vinogradniki sami vedno tožite. Tisti mož, ki je rekel, da bo kmali treba prositi: vinogradov reši nas o Gospod! že gotovo trideset let vinograde obdeluje in je blizo železnice in natančne račune vodi, pa je vendar z onimi besedami prav drastične ali na debelo izrazil svoj velik dvom, da bi vinogradi bili sreča za Slovence, in on tisto škodo, ki jo vino stori, še računal ni.

Pri domači hiši smo imeli vinograde, razen treh let sem vedno živel v vinorodnih

krajih, poznam dobro tudi Radovico, sem star čez štirideset let, do sedaj me še niso nikjer za „budalastega“ imeli, torej smem tudi povedati svoje mnenje o kranjskih vinogradih.

Priznam, da v vinogradu dobre lege na malem prostoru največ zraste, pa tudi največ dela dá, zlasti zadnje leta.

Priznam, da posamezniki, „ko jih Bog obvarje“ posamezne leta veliko dobodo za vino, več kot bi za fižol.

Mislim, da nekaterim večjim posestnikom tudi po 15 letnem popreku vinograd še več nese kot njiva.

Trdim pa, da imajo zlasti manjši posestniki, če se na več let račun, izgube pri vinogradih. Teh pa je največ, jih je čez tri četrtine gotovo, in ti imajo pri malem pridelku velike stroške. Stroški pri prodaji vina, pri točenju, za vzdrževanje zidanice ali hrama, stiskalnice in drugega orodja, so pri petih estrajhkih toliki, kot pri petdesetih, torej primeroma desetkrat večji pri malem nege pri velikemu posestniku. Ravno tako se razteči, usuši, „skisa“ več revnemu kot bogatemu. Tudi delavce bogatin dobi ceneje, kot revež. Če temu pridejo zastoj delat, pa več pojedjo in popijo, kakor veliki posestnik v denarji plača.

Če bi se v vinogradih bolj racionalno delalo, opustili nepotrebni stroški (tudi hramov je preveč), če bi se vinogradniki združili v zadruge, ki bi umno kletarile, — potem bi bil morda kak dobiček, če bi vino prodali in ne sami spili, ali za izkupljeni denar drugo pijačo kupovali. Pa kedaj bo še to?

„Da bi kdo drugi moje grozdje prešal, ali pa celo grozdje zobal in ga za zimo shranil — tega pa ne“, boste zaujali po vsem Dolenjskem! „Sam ga bom prešal, sam ga bom hodil v hram „kisa“, takšnega boš pil, kakoršnega bom jaz naredil, ali pa — nič! Grozdja pa ne prodam! Tudi „šenkam“ neraden grozd. Apmak pil boš iz majolke ali pa iz „buče“! Pa bom še natočil!“

Političen pregled.

Sukljjetov govor v državnem zboru.

Že v zadnji številki smo omenili velezanimivi govor našega poslanca Šukljeta, katerega je govoril v državnem zboru glede izseljevanja na Kranjskem. Po svoji tehtni, dobro premišljeni vsebini je to eden najboljših govorov, kar jih je slišal avstrijski parlament. Dasi je naša zbornica precej neobčutna za stvarne govore, je vendar nastop g. dvornega svetnika Šukljeta zbudil izredno pozornost,

in ta govor so poslušali vsi ministri z vidnim zanimanjem, kar se pripeti malekateremu govorniku. Belokranjci so lahko ponosni na svojega rojaka, ki je njihove težnje tako prepričevalno predložil parlamentu. Pa tudi v domovini je našel Šukljjetov govor splošno odobravanje, zlasti pri še obstoječih kmečkih posestnikih. Saj ti kmalu ne bodo mogli za drag denar dobiti delavcev za obdelovanje polja. Dokler bo vlada izdajala v takem obsegu potna dovoljenja, kakor do sedaj; dokler se ne bo ljudstvu potem shodov in poljudnih predavanj dala prilika poučiti se, da je iskati v domači zemlji Ameriko in ne domovine v Ameriki; dokler nima Dolenjska, katere se to vprašanje pred vsem tiče, svoje industrije in dokler bo tekla globoka, široka Krka lena in brez dela, kakor sedaj naprej, in končno, dokler bo ljudstvo zapravljalo svojih najboljših moči nenadomestljivi zaklad v alkoholu sploh in zlasti, pa v tem peklenskem žganju, je vse zastoj.

Ljudsko štetje in splošna volivna pravica.

Neki list prinaša pod tem naslovom podatke o razmerju poslancev, ki bi nastopili po splošni volivni pravici, ako se volivni okraji določijo za približno 50 000 prebivalcev. Ako bi število poslancev znašalo 500, bi prišlo na Kranjsko 10 poslancev, na Štajersko 26, na Koroško 7, na Trst 3, na Goriško 4, na Istro 6, na Dalmacijo 11. Po narodnosti bi se stvari izpremenile tako, da bi na podlagi ljudskega štetja, ki pa ni previlno, imeli Nemci v prihodnjem državnem zboru le 178 poslancev, Čehi 118, Poljaki 83, Rusini 67, Slovenci 24, Hrvatje 14, Italijani 14, Rumuni 4. Jako zanimivo je razmerje v slovenskih deželah. Na Kranjskem bi bili vsi slovenski poslanci, na Štajerskem 8 slovenskih, na Koroškem 2 Slovenci, na Goriškem 3 Slovenci in v Istri 1 slovenski poslanec. V Dalmaciji bi bili sami slovenski poslanci. Slovani bi skupaj imeli v državnem zboru 306 poslancev, Nemci, Italijani in Rumuni pa skupaj 206 poslancev. Zato pa ni več Slovan, kdor se ustavlja proti splošni volivni pravici. Obsojajo ga številke.

Splošna in enaka volivna pravica.

Završalo je zadnje dni po celi Avstriji odkar se je govorilo v državni zbornici o splošni in enaki volivni pravici. Nižji slovenski zlasti delavski prirejajo po vseh večjih in manjših mestih manifestacije (zborovanja in obhode po mestu), za to nujno zahtevo, ki ima precej izpremeniti razmere v Avstriji. Taka manifestacija je bila v Brnu, kjer se je udeležilo okoli 30 tiseč oseb. Velika

je bila tudi manifestacija v Pragi, ki se je vršila tudi v najlepšem redu.

V naši domovini se je vršilo v isti namen že cela vrsta shodov, ki so se izrazili in zahtevali splošno in enako volivno pravico. V Ljubljani sami se je zadnje dni že dvakrat zbralo združeno delavstvo in korakalo po mestu zahtevajoč razširjenja volivne pravice. Posebno važen je bil shod v Idriji, ki ga je sklicalo liberalno politično društvo „Jednakopravnost“. Prišli so poslušavci vseh strank. Javni shod je izrekel brez ugovora nezaupnico dr. Tavčarju in njegovim liberalnim tovarišem v državnem zboru radi nastopa proti splošni in enaki volivni pravici.

Iz deželnih zborov.

Zdaj, ko ne zboruje državni zbor, so se sešli že skoro vsi deželni zbori, ki se večinoma vsi bavijo z izpremembo deželnega volivnega reda. Tako so sprejeli v nižjeavstrijskem zboru dr. Luegerjev predlog, daj deželni odbor izdela načrt novega deželno zbornega volivnega reda na podlagi splošne in enake volivne pravice.

V češkem deželnem zboru je obveljal predlog grofa Bukva, da naj se izvoli odsek 27 članov, ki naj izdelajo nov deželni in volivni red. Nujni predlogi za splošno in enako volivno pravico so bili uleženi tudi v moravskem, tirolskem in štajerskem deželnem zboru.

V štajerskem deželnem zboru so bili pri volitvah v odseke izvoljeni tudi slovenski poslanci in sicer v vsak odsek po eden. Poslanec dr. Krašovec je opozoril vlado na razobešanje nemških zastav povodom neke šolske slavnosti v njegovem volivnem okraju, ter je vprašal cesarskega namestnika, ako hoče izzivajoče zastave pri šolskih slavnostih prepovedati ali pa dovoliti tudi slovenske narodne zastave, ki se pri takih prilikah prepovedujejo.

Ogerske zmedarije.

Baron Fejervari je torej zopet imenovan ministerskim predsednikom. Cesar je poslal Fejervariju lastnoročno pismo, ki je slovesna politična izjava krone na ogersko prebivalstvo. Vladar naravnost izpove, da se dalje ne pogaja z združenimi poslanci. Ti so kroni napovedali boj, sedaj so dobili odgovor. Nova vlada ima nalogo, da vrši redne posle, obenem pa omogoči soglasje med krono in parlamentom. Ker pa se protivi večina v zbornici, bode torej vlada razpustila poslansko zbornico in razpisala nove volitve. Pristaši ogerske vlade se mnenja, da se z novim imenovanjem hipoma izpremeni politični položaj, ker se temeljito predrugači značaj vlade. Nova vlada namreč prevzame krmilo na povsem drugi podlagi kot prejšnja. Vlada

baje ne bode izvrševala s mo rednih poslov, marveč bo stopila pred deželo z velikim programem, ki bode segal v politično, gospodarsko, socialno in kulturno življenje prebivalstva. Vlada se bode predstavila deželi kot ustavna, odgovorna in parlamentarna. S tem načrtom torej misli Fejervari razbiti zvezo ogerskih protivladnih poslancev. Pustiti bode morali prazne sanje o poveljnem jeziku in se zadovoljiti s splošno volivno pravico, samostojnim carinskim ozemljem, mažarskimi ljudskimi šolami. Bog zna, če to zadovolji ogerske nenasitneže.

Ogerske narodnosti in volivna preosnova.

Nemažarski poslanci so se nedavno razgovarjali o volivni preosnovi. Izračunali se koliko poslancev nemažarske narodnosti bi prišlo v državni zbor, ko bi se vpeljala splošna volivna pravica. Zveza nemažarskih narodnosti računa na 184 poslancev. Ako bi se pridružili še h vaški poslanci ki itak štejejo 40 poslancev, bi zveza nemažarskih narodnosti štela 224 poslancev. Seveda je to le račun brez krčmarja. Mažari bodo že poskrbeli, da si sami ne bodo izpodžgli veje, na kateri sede.

„Velika Avstrija“ in Hrvatje.

Politično društvo „Velika Avstrija“, ki ima namen ohraniti Avstrijo veliko in močno, ter ji napraviti pet na Balkan, se je obrnilo zaradi rške resolucije, katere mora obsejati in jo tudi obsoja vsak zaveden Hrvat, s posebnim odklicem na Hrvate. V oklicu pravijo, da hočejo poleg drugih nalog doseči tudi osvoboditi pod mažarskim gospodstvom stoječih narodov habsburške monarhije. Glede Hrvaške hočejo doseči kulturno in narodno združenje vseh hrvaških dežel, skupaj z Bosno in Hercegovino, v močno politično avtonomno skupino, toda v okviru skupne države. Moč države bo tvorilo močno cesarstvo in močna cesarska armada; toda v državi naj bodo le svobodni, neodvisni in enakopravni narodi. V oklicu dalje vabijo Hrvate, naj se jim pridružijo in pošljejo na Dunaj edposlanstvo, ki se b z njimi posvetovalo o vseh pesameznostih načrta.

Rusija.

Rusija stoji pred volitvami v svoj parlament tako imenovano gosudarstveno dumo. In ravno sedaj se je pričelo revolucionarno gibanje ki se silno širi. Vse kaže, da revolucionarji resno hočejo z nasilnostmi preprečiti volitve v dumo. V Peterburgu in Moskvi se vrše velikanski ljudski shodi. Stavka več tisoč železniških delavcev, ter delavci po mestnih tovarnah. Pričakovati smemo grozih dogodkov v prihodnjih dneh.

Ruski car razglasil mir.

Pred 14. dnevi so objavili carjev manifest, ki naznanja mir med Rusijo in Japonsko. Car piše v njem: Bog je pripustil, da je naša domovina pretrpila težke izkušnje in usodne udarce v krvavi vojski. Naše slavne čete so pokazale v tem boju s hrabrim in mogočnim sovražnikom mnogo dokazov hrabrosti in srčnosti. Zdaj je vojska končana. Vzhod naše države se bo na novo razvijal v miru, v dobrih odnošajih z Japonci, ki so postali naši prijatelji.

Rusko naseljevanje.

Ruska vlada je izdala, kakor javljajo, načrt za naseljevanje dalinega Vzhoda, ki je bil dosedaj le malo obljuden. Naselili se bodo tam lahko vojaki, ki so se udeležili rusko-japonske vojske. Po tem načrtu bodo dobili nižji vojaški sloji po dvesto, častniki okrog osemsto in štabni častniki okoli 1500 oralov zemlje, ki si jo lahko izberejo sami. Prosilcem za prosto zemljo se dovoljuje v teku enega leta poljubna, prosta vežnja od kraja svojega sedanjega bivališča do kraja svojega bodočega bivanja. V prvih letih se mora razviti na dobljeni zemlji lastno gospodarstvo in potem bo izročila ruska vlada dotičnemu lastniku primerno količino posesti.

Poljaki in Rusi.

Medlo vseslovaistvo dobiva vedno bolj stvarno obliko. Posebno važno je zблиžanje Poljakov in Rusov, ki se je doslej zdelo skoro nemogoče, a bo v kratkem postalo dejstvo. Nemci so nasprotstva med tema slovanskima narodoma izkoriščali v to, da so kruto zatirali poznjanske Poljake; če se pa med Poljaki in Rusi doseže sporazumljenje, bo germanskemu nasilju stavljen velika ovira. To se zgodi, kakor hitro pade v širokem carstvu birokratska vlada in zmaga demokratska načela zemstev, in za Poljake napočijo boljši dnevi. Prvi velik korak k temu cilju je resolucija, ki se jo sklenila v Moskvi zbrana ruska zemstva, v kateri pravijo, da tvori Poljska v narodnem in kulturnem oziru od drugih delov ruskega carstva strogo ločeno ozemlje in da se zategadelj mora takoj po uvedbi splošne gosudarstvenaje dume na demokratski podlagi dati poljskemu carstvu samostojnost.

LISTEK.

Na vernih duš dan.

(V. Kosmak.)

Smrt je pravična, nepremagljiva, strašna. Poglej tamkaj truple nekdanj najmoč-

nejšega moža v vasi, in tam glej truplo zadnjega siromaka, oba sta po smrti enaka, oba nam govorita z bledimi ustnicami: prah sva, pepel sva...

Smrt je nepremagljiva. Umirajoči milionar ima poleg sebe najslavnejše zdravnike, ki mu skušajo pomagati, a zaman — smrt se ne da odgnati. Isto oblast ima nad bogatašem kot nad beračem, ki umira v cestnem jarku pod otožno vrbo.

Smrt je resnica — človeka povede na kraj večne resnice in pravice, pred prestol bežji. Oglej si mrtvo truplo, naj si bo zavito v svilo ali v raševino, napoinilo te bo s sveto grozo in iz globočine srca boš vzdihnil: „Pred sodnim stolom si — Bog ti boji milostljiv!“

Nerad hodim na mestna pokopališča, kjer tolikrat srečujem laž in prevaro. Pogosto se bere, če kdo v mestu umre: „N. N. je mirno v Gospodu zaspal“, a rajniki v zadnjih trenetkih morda na Boga niti mislili ni, niti on, niti sorodniki, se mislili samo na dedščino, na krasen pogreb, lepe vence in vse druge prej, kakor na dušo bolnikovo!

In, kaj šele pogreb! Največjega razuzdaneža in krivčineža pokopljajo s častjo in slavo, kot bi bil največji dobrotnik človeštva, samo da je imel dovolj denarja. Denejo ga v kovinsko rakev, oblože jo z vencami, in med zvoki godbe nesejo ga na pokopališče. Samo da je imel dovolj denarja. Za denar dobiš v mestih vse: slavo, hvale (seveda le hinavsko) — zakaj bi se torej za čenar ne dobil tudi krasen pogreb?

Po pogrebu zmagujejo sorodniki z ramami in pravijo: „Kdo more spremeniti, kar mu je usoda odločila. O rajnem bode še govorila zgodovina, in mi smo storili zanj vse, kar smo mogli. Saj je imel dvajset vencev na grebu in občinstvo se je pri pogrebu kar trlo. Sedaj mu bomo postavili se krasen spomenik in mirno bo spal v hladni zemlji.“

To bi bilo vse jako lepo, samo ko bi ti mnogoštevilni venci in občinstvo šlo na oni svet in tamkaj rajnemu kaj pomagale pred sodnim stolom.

In ti spomeniki! Pogosto se spomeniki samo znak bahavosti in častiželosti onih, ki so jih postavili. Zakaj tudi tukaj tako bahato šepiri bogastvo, na polju, kjer vlada smrt s svojim žezlom — z neizprosno koso, ki ne pozna nikakega razločka med revnim in bogatim? Ko bi bogatini vedeli, kaj si misli razumen človek, ko vidi tako razkošno okrašene spomenike, ne ponašali bi se s svojim mamonom na mestu, kjer nima nobene cene, kjer je zlato samo mrtva gruda.

In napisi na spomenikih! „Večna slava njegovemu spominu!“ Kdo naj mu oznanjuje to večno slavo? Ali ljudje? Ti pozabijo nanj

predno bo trava grob prerasla. Ali kamniti spomenik? Stanovitnejši in vernejši je sicer kot ljudje, toda razpadel bo kmalu in tudi o njem ne bo sledu.

Ko bi bogatini, ki ne morejo drugače pokazati svoje ljubezni do rajnikih, kot da jim postavljajo velikanske in dragocene spomenike, to storili vsaj na način, ki je vreden krščanskega in vernega človeka, in da bi se revež, ki ga vidi, ne čutil zaničevanega, ampak potolaženega!

Nekoč sem obiskal pokopališče pri farni cerkvi v B. Tudi tamkaj je mnogo lepih nagrobnih spomenikov. Eden se mi je posebno dopadel, ki je bil na spodnji strani ob zidu, kam pokopavajo bolj premožne. Na spomeniku je bila naslikana lepa sličica. Na desno spodaj je majhna bela posteljca, s katere jemlje angelček speče dete, da je ponese gori k Jezuščku, ki se spušča nizdol z odprtimi rokami. Nad Jezuščkom na desni prepevajo angelci, na levi pa prižigajo luči na bogato okrašenem božičnem drevescu. Spodaj pa je preprosti napis, ki se glasi: „Naši gorko ljubljene edine hčerki Milki. Umrla na Svet večer 1. 1899.“

Ali ni to krasno? Na svet večer je umrla edina hčerka in starši, kot kaže podoba, trdno verujejo, da so je nesli angelci k Jezuščku v večni Betlehem.

In če vidi to sliko revna mati, kateri je tudi umrlo dete, tolaži se v srcu in sladko radost občuti ko pomisli: glej, tudi moje detece je v nebesih, kot ono bogatinovo.

A lepši, še veliko lepši spomenik kot je bil ta in kot so vsi, naj si bodo še tako okrašeni, pa je pobožna molitev za rajnega.

Poklekni torej na vernih duš dan na domačem pokopališču med grobove, ozri se kvikšu k jesenskemu nebu, in pomoli vroče za vse rajnike, ki tam spijo spanje pravičnega. In verjemi, da si storil več, kot bi bil sto in sto vencev razgrnil po grobeh, a bi si pri tem na duše rajnikih niti ne domislil. „Sveta in pobožna je misel moliti za mrtve, da bi bili grehov rešeni.“

Morski roparji.

(Iz francoščine.)

Bliža se strašen vihar. Temnosivi oblaki se kopičijo nad že razburkanim morjem. Kakor pokrov nad rakvijo, tako se razprostirajo nad morjem in suho zemljo. Tema lega na zemljo kot bi mislila nastati večna noč.

Na obrežju sredozemskega morja je v tem času sedela v pol podrti koči tropa morskih roparjev, moških in ženskih, ki se čakali na ladje ki so prihajale k bregu.

Daleč naokoli ni bilo nikake luke, nikakega varnega zavetja zanje. Zato se je pogosto prigodilo, da so se razbile ob skalovju že blizu brega in voda je zmetala na suho trupla popotnikov, blago z ladij, razbite kose ladij in druge stvari.

Vse to so roparji porabili v svojo korist. Trupla ponesrečencev so oropali vseh dragocenosti in jih pometali nazaj v morske valove. Z ostrim kamnom ali s kolom so često komu pomagali na oni svet, ki je morda samo ranjen ali pa tudi popolnoma zdrav priplaval na breg.

Smeh, kletev in divji krik je odmeval iz koče.

„Le naj divja morski vihar!“ kričal je nekdo, „to je naš prijatelj, on nam prinese danes bogastva!“

„Samo da bi bilo res“, odgovarjal je drugi.

„Prav gotovo, današnji vihar za nas ne bo brez dobička. V kratkem morajo pripluti semkaj angleške ladije, polne dragocenosti. Na noge torej, lepe prilike ne smemo zamuditi.“

Zunaj je začel divjati vihar s podvojeno silo, morje je silovito pluskalo ob skalnati breg.

„Naša ura je prišla, pojdimo na delo“, dejal je načelnik roparjev, nakar so vsi odšli vun v gluho noč.

Nedaleč od koče je bila na visokem mlaju pritrjena velika svetilka, ki je v temni noči razsvetljevala okolice s svojimi četudi slabotnimi žarki. Dasi je bil ta svetilnik jako preprost vendar je bil rešitelj mnogim ladijam ki bi se bile razbile ob pečevju, če bi se ne bile ravnale po tej luči in plule proti kraju, kjer so pristale brez nevarnosti.

Ta svetilnik so roparji često ugasnili v temnih nočeh, ko so videli da se bližajo ladije bregu in tako so jih pogosto pahnili v gotovo pogubo.

Isto se je zgodilo tudi nekoj.

Vihar je začel divjati z vso silo. To je bila noč, ko si lahko mislimo, kakšen bo dan, ko bo Beg sodil vesoljno človeštvo.

Vihar buči in sika med jambori nesrečnih ladij, ki se bližajo bregu. Mornarji vidijo svetilnik, ki jim kaže varno pot in polni upanja na rešitev vodijo ladije v oni smeri. Kar ugasne svetilnik, in krog in krog zavlada strašna tema.

Ladije so brez vodilne smeri in so postale igrača viharjev, igrača valov. Popotniki in mornarji kličejo na pomoč, toda vihar uduši vse njihove glasove, samo odmev od obrežnega skalovja jim odgovarja.

Pogin ladij je bil blizu. Roparji so že čuli butanje ladij ob čeri; morje je divje šumelo, krog in krog so plavali tramovi razbitih ladij in ranili nesrečne popotnike, ki so se skušali rešiti iz valov. Nekateri

so mislili, da so se res srečno rešili, ker so priplavali do brega, toda padli so v roke divjim roparjem, ki so jih brez usmiljenja potolkli. To strašno klanje je trajalo do jutra, ko se je polegel tudi vihar. Ko je zadnji nesrečnež zdihtil pod krvavim orožjem zločinca, je tudi vihar zadnjič zahrumel in potem je bilo zopet vse ticho.

„Kaj pa je to?“ vpraševali so se roparji začudeni, „videli smo štiri ladije, pa se se razbile samo tri. Kje je torej četrta ladija?“

Ko se je zjasnilo, so jo videli plavati nepoškodovano po umirjenem morju.

Divje je zaklel poveljnik roparjev in ukazal pobrati po bregu ostanke razbitih ladij.

Odšli so na delo, pobirat izmed morske trave na bregu razne zavojčke, zaboje itd. Smolnati tramovi, razna orodja, trupla umorjenih, vse je ležalo križem na bregu.

Vsakdo odnaša kar more in preiskuje penesrečene žrtve da jih oropa prstanov, verižic in drugih dragocenostij, ki jih imajo na sebi. Kar se začuje obupen krik.

Morena starka razmršenih las in divjega pogleda je bila pri preiskovanju mrličev najbolj goreča. Ko je obšla že nekoliko trupel, pride do čvrstega mladeniča, ki je krvavel iz rane na glavi, a bil še živ in pri zavesti. Milo je uprl v njo svoj pogled, kot bi jo hotel prošiti naj prizanesi mlademu, upanja polnemu življenju. Toda lepa obleka, v katero je bil oblečen mladenič, je bila starki zagotovilo, da ta človek ni brez denarja in dragocenostij. Pograbila je kos zlomljenega vesla in udarila neusmiljeno po tujčevi glavi, ki je nato izdihnil svojo dušo.

S satanskim nasmehom na obrazu je začela preiskovati njegove žepe. Ko se mu bolj približa in ga pogleda bolj pazno v obraz zapazi na čelu podolgovato brazgotino, nato odskoči, grozno zakriči in se zgrudi vsa obupna na umorjenega tujca, v katerem je spoznala svojega — sina.

Pred več leti je odšel v tujino iskat zaslužka, ker si doma, stanujoč v revni kočici ob obrežju morja, nista prisluškala toliko, da bi se bila preživela. Dolgo že ni dobila nobenega glasu o njem, a zdaj, ko je šel srečen in bogat domov osrečit tudi njo, ga je ona, lastna mati, ki je med tem zašla med morske roparje, umorila. —

„Sin moj, sinko moj, vzbudi se vzbudi in poglej saj enkrat še svoje mater in ji odpusti. O Bog, kako grozna je tvoja kazen!“ tarnala je starka.

A mrtvec se ni vzbudil, temveč ležal bleđ in mrzel v naročju obupane matere.

* * *

V prostorni dvorani na divanu je sedela Alienova, kraljica akvitanska, ko je dovolila priti predse siromašni ženi. Ko je ta plaho stopila v dvorano, pomignila ji je, naj se usede k njenim nogam na stolček in ona je govorila ž njo s svojega trona ljubeznjivo in prijazno.

„Zvedela sem, milostljiva kraljica da nameravate izdati stroge določbe proti morskim roparjem, ki preže ob morskih bregovih na ladije in popotnike“, začela je govoriti uboga žena, nam znana Morena.

Bog naj vas podpira in vodi pri tem plemenitem delu. Vrnite s svojimi ukazi ženam in materam srečo, popotnikom var-

nost in obvarujte ljudi, da ne zajdejo med roparje — kot jaz“.

Kraljica je osupnila pri teh besedah, starki je zastala beseda. A ko jo je ljudomila vladarica popraševala po njenem življenju, njenih doživljajih, ji je odkritosrčno pripovedovala, kako srečno, dasi revno sta živela s sinom, dokler ni odšel po svetu. Sama se je nekaj časa trudila na vse pretege, da bi se mogla pošteno preživeti, a beda jo je slednjič prignala tako daleč, da je zašla med morske roparje, kjer je kradla in plenila in tudi popolnoma podivjala. Nesreča je hotela, da je slednjič umorila lastnega tako ljubljenega sina, ko se je vračal domov. A zdaj se hoče povrniti na pravo pot, pretrpeti hoče kazen, kakoršno ji bode naložilo sodišče in po prestani kazni še dalje delati pokoro za svoje grehe. Samo to bi rada, da bi bilo njeno življenje v svarilen zgleđ drugim, da ne bi zabredli tako daleč, kakor ona.“

Ginjena je poslušala kraljica starkino pripovedovanje. V kratkem je izdala ostre naredbe proti morskim roparjem, ki so se mogli poskriti in opustiti svoje krvoločne delo. Mnogo jih je dosegla roka pravice in pretrpeli so zaslužen kazen.

Morena se je po prestani kazni vrnila na kraj svojega zločina. Z molitvijo in jo kom je delala pokore za svoje grehe. Vsak dan je prihajala na morsko obrežje, stala tamkaj dolgo časa nepremično kakor kip in zrla po morski gladini. — Tu na morskem obrežju je umrla in bila tamkaj pokopana. Ta kraj pa so imenovali po njej — „kraj pokore“.

Razgled po domovini.

Primož Pakiž †.

28. t. m. zjutraj ob 8. uri je v Ribnici nagloma umrl g. P r i m o ž P a k i ž, deželni poslanec in posestnik v Zamostecu pri Sodražici. Minolo sredo se je še udeležil otvoritve dež. zbora. Svojim ožjim tovarišem je pač tožil, da se čuti slabega, a nihče niti mislil ni, da ga tako nagloma ugrabi smrt. V četrtek se je odpeljal domov in skoraj gotovo vsled slabosti obležal v Ribnici. Blagi pokojnik je bil sicer jako prileten in že več let rahlega zdravlja, toda vest o njegovi smrti nas je iznenadila. — Ko je l. 1873. gosp. L u k a S v e t e c odložil mandat za kmečke občine Kočevje - Ribnica - Velike Lašče, bil je dne 7. novembra 1873 prvič izvoljen za dež. poslanca g. Primož Pakiž. Bil je torej deželni poslanec skoraj 32 let

in starosta v dež. zboru kranjskem. Prirojena mu je bila ribniška šegavost, ki mu je pridobila priljubljenost in spoštovanje tudi pri političnih nasprotnikih. Bil je blag, od-

krit značaj, hinavščine ni poznal, marljiv poslanec, osobito za svoj okraj. Vsa leta je sodeloval v upravnem odseku dež. zbora. Kot ugleden gospodar in večletni župan ter

obč. svetovalec je porabil svoje bogate izkušnje v upravnih zadevah. Ko je deželni zbor sklepal cestni zakon, se obveljali razni njegovi umestni nasveti, n. pr. da se odpravi tlaka pri zgradbah in popravah dež. cest. Bil je mnogoletni član c. kr. dež. komisije za revizijo zemljiško davčnega katastra, okr. cestnega odbora, c. kr. okr. šol. sveta kočevskega in kr. šol. sveta v Sodražici. To je pač jasen dokaz, da je bil pokojni Pakiž obče spoštovan. Za razne svoje zasluge je bil od cesarja odlikovan z zlatim križcem za zasluge. Naj v miru počiva vrli mož, ki je do zadnjega izdihla žrtvoval svoje moči v blagor ljudstva, osobito svojih ožjih rojakov! Pogreb v ponedeljek ob 2 pop. v Sodražici. Vozovi čakajo zjutraj v Ribnici.

Katoliško slovensko politično društvo za kranjski okraj. Občni zbor se vrši v ponedeljek

dne 6. novembra ob 1. uri popoldne v hotelu na „Novi pošti“ v Kranju. Spored: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika in blagajnika. 3. Govor deželnega poslanca dr. Kreka. 4. Volitev odbora. 5. Studijnosti.

Kaj bo s cerkvijo na Viču?

Dolgo ni nič čuti o njej; ljudje obupujejo, z ramami majejo in pravijo: saj ne bo nič. Toda cerkev se ne postavi tako hitro, treba malo potrpljenja. — Danes je mogoče sporočiti veselo vest, da je prostor za cerkev kupljen in sicer ravno nasproti šole. Dolgotrajne so bile obravnave gledé prostora, ker pri taki priliki misli vsak le nase. Slednič je pred. p. provincijal vsem pomislilom in dvomem naredil konec, ker se je odločil za ta prostor, ki je v sredini občine, v bližini šole in poleg elike ceste. Sedaj je upanje opravdano, da se k letu položi temelj, l. 1907 pa do da cerkev. Tloris za cerkev je že odobren po umetniškem društvu, sedaj se dela načrt in v kratkem dobimo zunanjo podobo crkve. Že iz tlorisa se spozna, da bo cerkev jako praktična za bogoslužje, ker imajo vse stvari že svoje mesto: krstni kamen, spovednice, križev pot, božji grob, altarij itd. in ne bo treba po dokončani cerkvi šele iskati prostorov za to in ono, kakor se godi destokrat. Zupnišče se bo zidalo že spomladi. Nujno potrebno je, da člani društva za zidanje ostanejo zvesti in da marljivo vplačujejo društvenino. Sv. Anton pa nam nakloni tudi drugih dobrotnikov!

Deželni zbor kranjski se je zopet sešel dne 25. oktobra. Pred sejo sta s deputaciji krščanskih socialcev in soc. demokratov oglasili pri deželnem glavarju in deželnem predsedniku in predložili zahtevo ljudstva po splošni in enaki volivni pravici. Na dveh mesih se je povdarjala potreba volivne reforme. — Pri tvoritvi sta se vršila ob čajna nagovor deželnega glavarja in deželnega predsednika. Naznanijo se pete je naših ljudskih shodov za splošno in enako volivno pravico; obhajajo se ustanovni mu odseku, ki se tako hitro izvoli; naši poslanci svojih glasov niso hoteli dati ne veleposestnikom ne liberalcem in tako je pet naših prišlo v odsek samo z glasovi naših poslancev (Arko, dr. Schweitzer, dr. Krek, dr. Susteršič, Jaklič) Nato sta bila vložena dva nujna predloga za splošno in enako volivno pravico, v imenu katoliško-narodnih poslancev po dr. Susteršiču za deželni zbor, in v imenu liberalnih slov poslancu po Ivanu Hribarju za državni zbor. Končno se vsuje z galerije na tisoče belih listkov z napisom: „Ven s splošno in enako volivno pravico!“ tako da je bila cela dvorana z njim pokrita!

15 shodov za splošno in enako volivno pravico se je vršila v nedeljo dne 22. oktobra, in sicer v Ljubljani, Vodmatu, na Glincah, v Vevčah, na Vrhniki, v Skofji Loki, v Tržcu, v Preski, na Mojstrani, v Kamni gorici, v Kropi, v Zagorju, v Radečah pri Zid. mestu, v Litiji, v Idriji.

Gorenjske novice.

* **Iz domžalske okolice**, 23. oktobra 1905. Domžale so v zadnjem času postale imenitne in res zaslužijo, da se bolj kakor deždaj zanje zanimamo. — V nedeljo 22. okt. je katoliško izobraževalno in podporno društvo priredilo veselico, ki je pokazala, da se v Domžalah mnogo dela in mnogo stori za dobro stvar. Veselica ni bila kaj navadnega, ampak gotovo nekaj posebnega, da se kaj takega težko vidi in sliši zunaj na deželi. Pri veselici je iz prijaznosti sodelovala domžalska godba, na katero so Domžalci lahko ponosni, ker kaj takega še vsako večje mesto ne premore. — Posebno smo občudovali krasno petje mešanega in moškega zbora, ki ga je veselje poslušati, ker premore toliko izvrstnih pevcev in pevk, da se nobene skladbe in nobenega zbora ne ustraši; to je res lepo petje in lepi čisti glasovi. In s tako lahkoto in tako varno vam poje ta zbor, da ga človek res rad poslušati in bi ga poslušal tudi cel večer. Glavno pa je bila lepa igra „Večna mladost in večna lepota.“ Igra je vzeta iz prvih časov krščanstva. Glavna oseba je rimska deklica Julija, ki se izpreobrne h krščanstvu; a že prej belna, naglo po izpreobrnjenju umrje in njena nedolžna duša se preseli v srečno deželo, kjer je zaželjena večna lepota in večna mladost. Vsebina igre je že sama na sebi lepa, igra pa se je pa tudi lepo. Vse igralke — od malih angelčkov do stoletne Šenblije — so res zaslužile pohvalo, ker so se morale gotovo mnogo truditi in vaditi, da so mogle vsi tudi najtežje vloge tako varno, tako naravno in neprisljano igrati. Najtežje vloge Julije, Sempronije in Fulvije so bile tako dobro izvršene, da zaslužijo še posebno pohvalo. Najbolj živahen razor je pa bil, ko so nastopile perice, ki so pokazale, da ne znajo samo prati in klepetati, ampak tudi na odru igrati. To je bilo zanimanja in zabave med občinstvom pri tem prizoru ki nas je iz gledališčnega prostora kar tako preštivil v živo naravo. A tudi najbolj gnljivi prizori v igri so bili čudovito naravni, kar ni mala stvar.

Veselica je dokazala, da slovenski Domžalci res žive in napredujejo in se izobražujejo in da se ne bodo kar tako dali izpodriniti od tujcev. V delu, v organizaciji, v izobraževanju in pravi krščanski značajnosti je prihodnost slovenskih Domžal. In mi jim le želimo, da bi še naprej tako lepo napredovali in da bi nas še večkrat na kako igro povabili.

* **Iz Srednjevasi v Bohinju.** Zapustili so nas naš preljubljeni prečastiti gospod Anton Oblak. Delovali so devet let z vse vnemo in gorečnostjo v dušnih in telesnih potrebah. Ustanovili so bratovščino

vednega češčenja sv. Rešnjega Telesa, bratovščino sv. rožnega venca; razširili tretji red, ustanovili so Marijino družbo fantov in deklet, kmetijsko društvo itd. Zelo so se trudili, da se je doseglo družbeno petje. Pristrčno se jim zahvaljuje posebno Marijina družba, za ves trud in požrtvovalnost ter skrb ki so jo vedno imeli zanas. Ljubi Bog v nebesih naj jim stotero povrne! Na njihovem novem delovanju pa jim želimo obilo božjega blagoslova in še enkrat kličemo: Bog povrnil! Sprejeli smo tudi novega dobrega gospoda, kateremu kličemo: dobro došli! Vodstvo Marijine družbe.

* **Moravče.** Umril je v Prikrnici pri nas povsed dobro znani „Jelarjev“ Janez. V torek je še nadzoroval v Ribčah kaplansko biro čez pet dni je bil pa že v krtovi deželi. Bil je zvest naročnik „Dopoljuba“ in „Kmetovalca“, ter član tukajšnjega izobraževalnega društva.

* **Iz Žabnice.** Dne 5. oktobra se je višil zopet komisionelni ogled za naše bodočo novo šolo. Pri prejšnjem se je sklenilo zidati enorazrednico, pri tem dvorazrednico. Res manjka letos še par otrok do zadostnega števila za dvorazrednico (vsakdanjo šolo obiskuje 96 otrok), a to ne bo vsako leto tako. Zato je pametneje in ceneje takej zdaj zgraditi poslopje za dvorazrednico, kot kasneje zopet na novo prizidavati. Zgradba je proračunjena na 32000 kron. — Vreme imamo zelo hladno. Bliznje planine so že mečno snežene. — V dobi mleka naj omenim, da od nas dovažajo mleko v loško mlekarne po 10 vin. liter. Pravijo, da iz mleka delati doma maslo in sir, se sicer bolje izplača, a je preveč zamudno.

* **Iz Škofjeloke.** Dne 15. oktobra smo imeli v „Katol. izob. društvu“ dvojno slovo. Poslavljali smo se od društvenega predsednika, č. g. Franc Ksav. Steržaja, mestnega kapelana, kateri so odhajali na svojo novo službo v Bohinjsko Srednjevas. Naj jim bo na tem mestu še enkrat javno izrečena najsrčnejša zahvala za obilni trud in požrtvovalnost katero so imeli, našemu društvu v korist, cel čas svojega obstanka med nami. Bog jim bodi za vse dobro obilen plačnik! Podali so nam tudi dve krasni igri; prvo izvirne šaloigre „Brat iz Amerike“. Druge daljše so priredili po Jos. Jurčičevi povesti „Tihotapci“. Obedve sta se igrali na našem odru v veliko zadovoljnost navzočega občinstva. Obenem pa smo se poslovili tudi od druzega nam tovariša Jankota Jeraša, kateri je odhajal k vojakom v Celovec. Kako je bil priljubljen tudi on v našem društvu, se je pokazalo tudi prav posebno še pri slovesu. Jeraša se je posebno odlikoval pri društvenih predstavah, tako da bo le težko njegovo mesto na našem

odru nadomestiti. Gospodu predsedniku in tovarišu Jeraši se je v imenu društva s toplimi besedami zahvalil bruštveni blagajnik g. Fr. Rupar, za vse kar sta storila dobrega za naše društvo, želeč jima na njihovem novem mestu prav velike sreče in zadovoljnosti. Dal Bog, da bi se to tudi v prav obilni meri izpolnile!

Plazovi v gorah - trije mrtvi. Izpod Storžca se nam poroča. Preteklo je ravno 26. let, odkar že ne pomnijo pri nas take nenavadno zgodnje zime kot letos. Nad pol metrov debel sneg pokriva še razne zemeljske pridelke korenje in repo. Lahko se reče, da je zima prehitela kmeta v vsakem oziru. Manjka še stelje, pa tudi drv. 25. t. m. zjutraj so se odpravili iz vasi Bašelj, občina Preddvor, trije možje v Storžic po drva. Janez Strniša jih je dal pretečeno poletje posekati do 50 sežnjev. Ker se je bal, da mu jih odnesejo plazovi, če jih pušči še dalje časa v gori, najel je še dva moža Simna Robleka in Jakovca ter se odpravil na nevarno delo. Ob 10—11 ure dopoldne slišali so ljudje grozno bobnenje v gorah toda vajeni takih pojavov, niso slutili nič hudega. Ker pa omenjenih treh še pozno v noč ni bilo domu, demnevali so najhujše. Zgodaj v jutro, dne 26 se je odpravilo v goro 11 krepkih Bašljanov, da bi za izginolmi poizvedovali. Kako se prestrašijo, ko vidijo, da je drl plaz ravno po oni dolini, kjer so bila posekana drva. Kličejo in upijejo, toda nebenega sledu. Vse tri je pobral plaz, jih potegnil seboj in strmoglavil v več sto metrov globok prepad. Na pomoč še misliti ni bilo, ker še vedno drviye plazovi od vseh strani. Bog jim bodi milostljiv. Simen Roblek zapuša osem nederaslih otrok, oženjena sta bila pa tudi druga dva; Janez Strniša je bil pred 7 tedni poročen.

* **Iz Bohinja.** Na nečuvena izzivanja v „Sl. Narodu“ od neke, sicer znane strani odgovarjamo sledeče: Dne 8. sept. smo šli fantje Marijine družbe ob 1. uri iz zadruga v procesiji v cerkev in smo molili gredé, ne pa se zgovarjali o kakšni pijači. Ako so šle za nami tudi žene in dekleta, jih zato nima nikakor pravice nesramni obrekovalec blatiti. Vemo zakaj je tudi napadel vodnika naše družbe; bil mu je vedno trn v peti radi ustanovljenega „Kmetijskega društva“ s katerim misli konkurirati. Ako nas ne bo pustil pri miru, si ga v drugič od bližje ogledamo.

* **Razveselili smo se zadnjega Domeljuba,** ki nam obeta, da bo z novim letom nas vsak teden obiskaval. Nekam v skrbeh jz sicer, da ne bi preveč prijateljev izgubil, če bo treba primakniti nekaj krajcarjev, a mislimo, da se te skrhi prazne. Pri nas ga bomo z veseljem vsak teden sprejemali in se bomo potrudili, da dobi še novih prijateljev v onik družinah, kjer ga še nimajo. Zato, pogum velja!

* **Velik koncert** priredi Katoliško delavsko društvo v nedeljo, 5. novembra v

dvorani strokovnega društva na Savi pri „Jelenu“. Še nam je v prijetnem spominu zadnji koncert na velikonočni ponedeljek in kakor se kaže, se nam tudi v nedeljo obeta nekaj posebnega. Lepe točke bosta proizvajala tamburaški zbor in tovarniška godba na lok, poleg ljubke Aljaževe skladbe „Oj z Bogom, ti planinski svet“ in Zajčeve „Ruža i slavulj“ se bo pel veličastni Færsterjer „Mladi mornar“ in Nedvedov „Gospodov dan“, vrhunec pa bo „Venec Vodnikovih pesmi“, ki je pri zadnjem koncertu izzval toliko navdušenja. Začetek točno ob 4. uri, konec ob 1/2 6. uri, da bodo lahko tuji gostje, ki bodo hoteli že zvečer oditi, porabili vlak, ki odhaja z Jesenic ob 6. uri in 7 minut Vstopnina h koncertu: sedeži I. vrste 2 K, II. vrste 1'60 K, III. vrste 1 K, stojišča 60 vinarjev. Opozarjamo, da se vstopnice h koncertu že ves ta teden prodajajo v Irgovinah g. A. Baloh in g. M. Tancer na Jesenicah, g. A. Čuferja pri „Markotu“ in g. J. Krašovec pri „Jelenu“ na Savi; naj si torej vsak preskrbi vstopnico že prej, ba bo zadnji dan blagajna na razpolago tujim gostom. Čisti dobiček koncerta je namenjen za pogorelce v Ratečah; kdor hoče imeti v nedeljo res poseben užitek in obenem na ta način nekoliko prispevati v podporo nesrečnih pogorelcev, naj ne zamudi prilike.

* **Katoliško delavsko društvo** je zopet pričelo s prireditvami predstav. Dne 15. oktobra se je vprizorila veseloigra „Župan sardamski“ ali „Car in tesar“, 29. oktobra pa ganljiv igrekaz „Od hiše“. Vsako nedeljo zvečer, kadar ni predstave, je v društvu kako poučno predavanje, ob četrtkih zvečer pa je pouk v zgodovini. Društvo dela vspešno za pravo izobrazbo ljudstva, to pa boli in peče nasprotnike.

* **Lepo napreduje** strokovno društvo tovarniških delavcev. V dobrem letu odkar obstoji, je število udov naraslo do blizu 700. Vsake drugo nedeljo v mesecu je poučno predavanje, ki je vselej množestvilno obiskano. Bolnim udom deli društvo podpore Delavci, ki se zavedate svojega stanu in koristi, pristopajte eobilne k temu prekeristnemu društvu!

* **Že nad 360.000 kron prometa** ima hranilnica in posejilnica od novega leta do segaj. Ta visoki promet v hranilnici, kamor se prinašajo večinoma le manjše vloge pač priča varčnost in pa zaupanje, ki ga imajo ljudje do tega zavoda. Uradne ure v hranilnici se ob nedeljah od 3. do 6. ure in ob sredah od 9. do 12. ure. Hranilne vloge se obrestujejo po 4%, posejila se dajejo po 5%.

* **Klic po splošni in enaki volivni pravici** odmeva tudi med našim delavstvom. Z navdušenjem je odobravalo

dr. Krekev gover na političnem shedu dne 15. oktobra. Nad 800 podpisov se je nabralo in poslalo deželnemu zboru za splošno in enako volivno pravico. Zaupanje imamo v katoliško narodne poslance, da bodo sterili vse za pravično izpremembo volilnega reda.

* **Občinske volitve** na Jesenicah se bližajo. To je začelo skrbeti liberalce. Radi bi si podaljšali življenje v občinskem odboru, da bi v njem še zanaprej samopašne gospodarili občanom v škodo. Sedaj hočejo odstaviti župana, kateremu so pred kratkim slavo peli in ki je v zadnji dobi vedno z njimi šel. In zakaj? Zato, ker hoče župan postavne volitve razpisati, liberalci pa bi jih radi zavlekli, zato preč z županom, ki hoče postavno delati! No, naj liberalci poskušajo, kar hočejo, ob volitvi bodo pošteni Jeseničani dobro pometli s tistimi, ki jim je prva in edina skrb v občinskem odberu, kako v občini razširiti liberalizem.

* **Luč in tema.** Popolno brezverstve in sovraštvo do katoliške cerkve je pokazala „Jeseniška Straža“ dne 21. oktobra. V članku, naslovljenem „Luč in tema“, kvasi nekaj o moderni šoli, o katoliški cerkvi naravnost pravi, da predstavlja v vsi zastarelost preteklost polno suženjstva, slavi francoske prostozidarje, ki so postavili spomenik osemnajstletnemu mladeniču, katerega je dala vsled brezverskih nauk usmrtiti državna oblast, a ne cerkev, kakor se „Straža“ laže. Fabinc in njegovi liberalni kompanjoni so prišli s svojim brezverstvom na dan. Vas pa, Jeseničani, vprašamo, ali more človek, ki ima še količkaj verskega čuta, zaupati takim ljudem, katerim je katoliška cerkev znamenje sužnosti? Ali ni jasne, kaj hočejo liberalci? Zvoditi iz luči v temo! Zato pa nastopimo proti njim povsod v javnosti s tisto odločnostjo, ki jo od nas zahteva katoliška zavest!

* **Proga Jesenice - Dobrava** je popolnoma dočelana. Dne 24. oktobra je prvokrat vozil težek stroj čez novi savski most. Še letos bode vozil tovorni vlak Jesenice-Podbrdo. Tudi tovarniška proga Savajavnik je gotova. Isti dan popoldne je bil prvi sprevid z bencinovim motorom.

Dolenjske novice.

Belokranjske novice.

† **Veliko škode** je napravil sneg, ki je zagnil Belo Krajino v belo obleko. Sel je neprenehoma od torca večer do petkove noči. Drevje je jako polomljeno tako sadno, kakor gozdno. Prehitel je kmete, ki imajo pod snegom še mnogo svojih pri-

delkov, posebno repe, korenja, zelja i. t. d. V petek se je zopet prikazalo solnce in jel topiti sneg. Bati se je sedaj, da izstopi Kulpa.

† **Kje je pošta?** tako se je po-praševalo po Metliki v četrtek. Pošta bila je vsa na potu v Gorjancih med Metliko in Novim mestom — a vsi štirji vozovi so imeli take ovire vsled snega, da prva pošta, ki bi imela priti v Metliko zjutraj ob 7, še ni bilo ob 8 uri zvečer. Zdelo se nam je, da smo zares ločeni od vsega sveta. Kdaj bode pošto zamenila železnica?!

Z ribniške zemlje.

† **Ali smo Dolenjci tako malo vredni pri ljubljanskem magistratu?** Po zimskem voznem redu električne železnice dohaja le vsaki drugi voz na dolenski kolodvor, kar provzroča ob dohodu, posebno pa še ob odhodu vlakov nam Dolenjcem mnogo neprilik. Neki gospod je moral biti zvečer doma, električna pa ga v zadnjih minutah izkrca pri Samasovi vili in revež je hitel, da bi bil skoraj dušo zgubil in je naposled še vlak zamudil in se je do smrti opehan zgrudil na peronu na klop. In koliko sličnih dogodiljajev se je že pripetilo radi magistratovega preziranja nas Dolenjcev. Ali ni mogoče, da bi vsaj ob dohodu in pred obhodom vlakov vozila električna redno? Toliko vpoštevanja smo pač vredni mi Dolenjci, saj tudi mi ne hodimo prazni v Ljubljano.

† **To-le številko Domoljuba pa le dobro shranimo,** sicer nam naši potomci ne bodo verjeli da je letos 24, 25, in 26. oktobra metlo na vso moč in padlo snega do metra na debelo. V nekaterih krajih so kar „štrihani“ polni vrtički in pokopališča in egraje. Živo srebro čepi sključeno pod ničlo. Kmetje imamo še večino jesenskih pridelkov na njivah in steljo po gojzidih in sejali bi še tudi radi, zato pa čakamo kakor Noe v barki gorkega vetra, kajti v jesensko solnce nimamo dosti zaupanja pri tolikem snegu. Koliko je napravil sneg škode pri drevju, bomo še le zvedeli, ko skopni in vam bomo sporečili.

† **Nemara, da bo premajhna nova deška šola v Ribnici,** katero zidajo ob cesti na kolodvor tam zunaj trga. O prostoru, kamor jo stavijo, utegnemo še katero reči, danes samo omenimo, da se nam je poslopje, ko je vzrastlo iz tal, zdelo sila maloobsežno in zvedeli smo tudi, da so sobe menda prirejene samo za po petdeset učencev. No koliko jih bo pa moralo biti, ker jih je prišlo navadno okrog sto učencev na en razred, eno leto jih je bilo celo 130 v enem razredu. No, pa v našem kraju smo že vajeni, da se naredi nova šola, drugo leto se pa že iščejo sobe za en ali dva razreda.

Naj pa še v Ribnici tako! Čudili se ne bomo, godrnjali pa, godrnjali!

† **Dobro teče dobrepoljski voz,** odkar so mu odstranili zavornico „staro cokljo“ in so jo poslali na drugo šolo. Krajni šolski svet je predlagal šestrazrednico, deželni šolski svet jo je potrdil in poslal šesto učno moč. Poldnevni pouk v nižjih razredih se je odpravil in se je vpeljal za vso šolo samo dopoldanski pouk ki traja od 8—12. Popoldnevi so za otroke vsakdanje šole skoro vsi prosti. To je dobro v več ozirih. Starišem otroci vendar nekaj odrinejo pri delu, debijo vsak dan zadostne hrano in ob svojem času in ob poldanskem presledku ne voglarijo po Vidmu. Ker pa ni dovolj prostorov za šestrazrednico in se še sedaj nekateri razredi prenapolnjeni, so sklenile občine brez vsacega ugovora šolsko poslopje vzdigniti za eno nadstropje, kar se bo vršilo prihodnje spomlad. Živela taka lepa sloga med učiteljstvom, krajnim šolskim svetom in občinami!

† **Posvetili so jim.** Zegnanjsko nedejjo z večernim vlakom pridrvilo se je v Ribnico trop komijev iz Kočevja. V Arkočevem hoteli so vrgli Ciril-Methodove vžigalice ob tla in nekaj rotili in skakali. Ko se jih tukaj odpravili, vlekli so se, seveda ne mirno, v kavarno, kjer se nadaljevali svoje zabavljanje. Ker je bilo že tema, so jim naši posvetili na kolodvoru in proti Kočevju, seveda z laternami, ki so za divjake.

† **Dekanjska cerkev v Ribnici** se bo prihodnje leto na novo preoblekla, kar ima pa še od prej lepega, bode pa prekračila. Lepo je, da se ji župljani, njeni otroci, radi obljubili, kar bo za to potrebovala. Tudi od drugod čujemo, da žele in bode svoje župne cerkve krasno ozaljšali.

† **Kratko službovanje.** To jesen nastavljeni gosp. Iv. Zupančič je moral radi bolehnosti že zapustiti svojo službo in se vrniti k svojcem domu. Milo se nam stori, ko vidimo mladenčca, ki mora toliko prebiti, da doseže svoj vzvišeni poklic, ko ga doseže, pa ga ne more izvrševati in mora, mesto krepak v vinograd opešan v hram.

† **Skrajna predrznost.** Nekdo se je drznil v ribniški cerkvi govorniku na prižnici s sirovimi besedami, pa tudi popolno neopravičeno ugovarjati. Upamo, da bode za to sirovo neotesanost pomakal nekaj časa v ričet svoj predolgi jezik.

† **Vedno manj** ima gregorska župnija prebivavcev. Dočim jih je bilo lani 937, se jih je letos naštel samo še 881. Ne smrt, temveč Amerika je kriva vednega nazadovanja. —

† **V koš bi jih dejali** gregorski moški Evine hčere, ako bi jih ne bile 71 v Ameriki. Za zdaj pa ženske posekajo moške za 19 komadev.

Iz litijskega okraja.

† **Šmartno.** Ker je iz Smartna in okolice veliko delavcev in delavskih rodbin na Nemškem, bo gotovo vse zanimalo, kako se jim godi v zemški državi v verskem oziru. Dobili smo v tej stvari poročilo, iz katerega posnamemo sledeče: Na „Domoljub“ jih je naročenih 27, katerega v slovenskem društvu in doma radi prebirajo. Od 9. do 16. aprila je bil slovenski misijon. Spoved je opravilo 960 rojakov, kakih 300 pa ne. Od misijona do zdaj čez leto je bilo okrog 210 slovenskih spovedij. Zlasti zanimiva je romarska procesija v Kevelaer. Kevelaer je za Nemce tako priljubljena božja pot kakor je za Slovence Brezje. Te procesije se je vdeležilo 200 Slovencev, poleg 400 Poljakov in 600 Nemcev. Slovenci so imeli tri voze ter medpotoma slovensko peli in molili. Po križevem potu so imeli pri procesiji tudi svojo slovensko pridigo kakor Poljaki in Nemci. Zvečer so okrog milostne kapele dve uri peli slovenske Marijine pesmi, kateče so drugi napeto poslušali. Vsako 4. nedeljo v mesecu se opravlja v farni cerkvi tudi slovenska služba božja s pridigo in navadno s petimi litanijami. Priliko za slovensko spoved pa imajo vsako nedeljo. Da je za Slovence tako lepo poskrbljeno ima največ zaslug č. g. Köster, ki se je iz ljuberni do naših duš naučil slovenskega jezika. — Dva strastna liberalca sta zapustila Smartno in za seboj žalosten spomin. Gostilničar pri „Vakoniku“ Jurij Dobinšek je bil socijalni demokrat. Njegova gostilna je bila vedno med službo božjo odprta, obrajtal je „Narodove“ nauke in ljudem pripovedoval o papežinji Ivani. Sedaj jo je pa pobrisal v Ameriko in pravijo, da je pustil mnogo neplačanih dolgov. Istotako je v Ameriko pobegnil sošar Klančar, drugi strastni liberalec, ki je mnogo ljudi osleparil za precejšnje vsote. Tako se v kratkem času že trije liberalni prvaki odšli iz Smartna, ki so se prav liberalne skregali s 7. božjo zapovedjo in zapustili neplačane račune. To so učitelj Pleskovič in zdaj Klančar in Dolinšek. Tako se podirajo liberalni stebri „Narod“ zdaj za žive in mrtve brani Pleskoviča in govori o njegovi značajnosti in priljubljenosti. Mi smo imeli ž njim angeljsko potrpežljivost, ker mu nismo hoteli škodovati, ako pa „Narod“ ne bo miroval, potem naj se mu g. Pleskovič zahvali, ko bomo priobčili vse stvari, ki se tičejo učitelja Pleskoviča v šoli in zunaj šole. — Lani so se liberalne „franje“ silno jezile na g. kaplana, ker jim je pri izpraševanju resnico povedal. Da se ni zmetil, kaže to, da so že začele „franje“ v Rim romat. Na svetu se vse maščuje!

† **Litija.** V gostilni pri Starovašniku se je v nedeljo 22. oktobra vršil ob 10. uri

dopoldne prvi javni ljudski shod. V predsedstvu so bili: J. Ablauf, Or. Bric in J. Kambič. **Govornika** sta bila dr. Krek in Gostinčar iz Ljubljane. Govorila sta o pomenu sedanje borbe za splošno in enako volivno pravico. Liberalnih prvakov ni bilo zraven, ker se nemarajo pečati z ljudstvom.

† **Vače.** Poštini sel iz Vač, o katerem smo zadnjič poročali, da se pogreša in da je govoril, da se obesi, je šel v Ljubljano, odkoder je mislil iti v Trst in odtam v Ameriko. A v Ljubljani v kolodvorskih ulicah so ga prijeli. Imel je pri sebi delavske bukvice od Marije Zore, 60 K denarja, zastavne listine in plačilni nalog litijskega urada. —

† **Radeče pri Zid. mostu.** V nedeljo, dne 22. oktobra je bil javen ljudski shod v Narodnem domu. Predsedoval je delavec Hervol, govoril pa Gostinčar. Po njegovem govoru je rekel župan, ki je liberalec, da naše ljudstvo še ni dovolj zrelo za splošno volivno pravico. A mož je skupil ker so mu povedali, da če mora biti ljudstvo zrelo za davke in vojake in druga bremena, da bo tudi za splošno volivno pravico.

† **Zagorje.** Tudi v Zagorju je bil v nedeljo delavski shod. Govoril je dr. Krek. Prišlo je veliko delavcev, večinoma socialni demokrati, oziroma Čebalevi pristaši. Shodu je predsedoval Marn. Navzeča ogromna množica je govoru dr. Kreka navdušeno ploskala. —

Iz raznih krajev Dolenjske.

† **Raznoterosti iz Zatičine.** Smrt se zadnji čas kaj pogosto oglašja v naši župniji. Pobrala je kar po vrsti lepo število dobrih gospodarjev, nekaj nad 10 jih je šlo v večnost. Nedavno je umrl nagle smrti posestnik in žagar Špendal, po domače „Tiček“, brat tržiškega g. župnika. Opoldne je še molil glasno angelovo češčenje, po molitvi pa se zgrudi mrtev na tla. Rajni je bil naročnik nekaterih katoliških časopisov in se je vedno kazal odločnega pristaša katoliško narodne stranke. Pri vseh volitvah je volil katoliške može. Kako spoštovan je bil, se je pokazalo pri njegovem pogrebu, ki je bil jako lep. Posestvo prevzame njegov sin, ki se povrne iz Amerike. — Na Dobravi je umrl tudi vrl mož in posestnik Rebolj. Večna luč naj jima sveti! — Pri delu v samostanu se je utrgala vrv, na kateri so vlekli nekaj kosov železa. Železo je padlo na samostanskega brata Gvidona, a ga ni skoro nič poškodovalo. Delavcu Štefanu je posnelo nekaj kože od roke, druge nesreče ni bilo. — Pri nas je zapadlo že v nedeljo 22. nekoliko snega, a sedaj ga imamo pa že zelo veliko. Hude je, ker nismo mogli dobiti še nastilja za živino, pa tudi poljski priidelki so še na njivah. — Zastopstvo „Vza-

jemne zavarovalnice“ v Ljubljani je prevzel pred tednom cerkvenik župne cerkve Jožef Perme. Može posestniki, pohitite k njemu in zavarujte svoja posestva pri tej edini domači in slovenski zavarovalnici. Ne dajte se begati od nikogar. Kako jej ljudje zaupajo, se vidi od tod, da je v kratkem času svojega obstoja zavarovala že nad 21.000 poslopij. Le pogledjte po sosednih farah, kako se zatekajo k nji hišni posestniki. — Razveselil nas je zadnji „Domoljub“, ki je sporočil, da bo z novim letom prihajal vsak teden. Radi bomo dodali še tiste vinarje, da ga le dobimo, ker izvemo toliko lepega in koristnega od njega. Imamo nekaj takih možicov tudi v naši fari, ki ga ne marajo in radi po njem udarijo, zlasti enemu je trn v peti, a to nas malo triga. Za liberalizem, katerega nam hoče nekdo usiljevati, pa mi ne maramo, saj so ga že po mestih siti do grla.

† **Zahvala „Vzajemni zavarovalnici“ v Ljubljani.** Podpisani je bil zavarovan na leseni hram v Bojniku na 400 kron. Pogorelo je to poslopje 23. septembra t. l. in slavna „Vzajemna zavarovalnica“ mi je plačala zato 560 kron — torej 160 kron več kakor je zavarovalna svota zato, ker so hram cenili 560 kron. Čast in hvala taki zavarovalnici — pač je vredna vsakega priporočila. Janez Logar, posestnik na Slančnem Vrhu, okraj Mokronog.

Prometne ovire na dolenjski železnici. V sredo in četrtek so imeli vlaki večurne zamude. V sredo zvečer je skočil vlak v Kočevjustira, ker so obtičale izmenjalnice zaradi snega. Zvečer so potniki v Ljubljano in iz Ljubljane morali na Grosupljem nad tri ure čakati na kočevski vlak. Židovski potniki so se jezili na železniško upravo zaradi tega in nadlegovali načelnika. Drugi potniki so imeli vsaj nekaj razvedrila ob teh prizorih.

Smrt v Krki bi bil kmalu našel vrtnar b. l. b. ce u. m. i. j. enih bratov v Kandiji. Hoteli so ogrebsti sneg s plavalnice ob Krki, kjer perilo pero. Vrtnar je stal v sredi pod plavalnico in nakrat se udre cela streha pod težo snega in vse skupaj se potopi v visoko narasli Krki. Vrtnar je glasno klical na pomoč, a se z velikim naporom sam rešil iz mrzlih valov lene Krke.

Iz Novega Mesta. Četrtek 26. okt.: Sneži čim dalje huje. Pokončanega je veliko sadnega, pa tudi gozdaega drevoja. Sneg leži po ravnini do 60 cm. na debelo, v Gorjancih celo nad 1½ meter. Poštar v Kostanjevici si je moral s sekire napraviti pot preko drevoja, ki ga je p. o. m. i. l. s. n. e. g. Pošta iz Metlike je dospela že v sredo s šesturno zamudo. Vlak iz Ljubljane je imel v četrtek zjutraj 1 uro zamude, v Ljubljano je odšel šele po 1. uri popoldne na mesto ob pol 12 dop. Kočevski vlak je imel že v sredo zvečer 4 ure zamude. Škoda vsled snega je neznansko velika doma, na

polju in v gozdu. Vse leži navskriž, kar ni zlomljeno, upognjeno. Veliko trpita oba novomeška drevoreda, zlasti je škoda novega drevoreda ob cesti proti kolodvoru. Gazi na kolodvor še danes nimamo, delajo si vozniki in potniki sami. Če se hočeš izogniti, moraš čez koleno zagaziti v mokri sneg.

Iz Dobropolj, 26. t. m. Saeži že od torka, kakor v najhujši zimi. Snega imamo že nad en meter. Drevje je vse razlomljeno ali pa podrto. Ves promet miruje. Stelja in korenstvo je vse pod snegom. Škoda je že sedaj ogromna, a kaj bo še, ako sneg obleži. S čim bodo krmili prešiče?

Notranjske novice.

Ker „Notranjec“ tako rad govori o škandalih, naj nam bo dovoljeno, da tudi mi enkrat govorimo o njih. Pokazati pa hočemo škandale samo iz 21. št. Notranjca, ker ko bi hoteli opisati vse „Notranjčeve“ škandale, zmanjkalo bi nam prostora.

— **Prvi škandal.** V uvodnem članku skuša „Notranjec“ dokazati, da je škodljiva obstrukcija katol. narodnih poslancev v deželnem zboru. Preveč se je že pisalo po liberalnih listih o taki škodljivosti in prevečkrat so že dokazali naši časopisi, da so v resnici obstruirali le liberalni poslanci, ki v odsek h zato niso hoteli delati, da bi ne prišel na visto nujni predlog naših poslancev o splošni in enaki volilni pravici; zato mi „Notranjcu“ tega ne bomo vnovič dokazovali. Saj liberalcem tudi noben dokaz nič ne pomaga; svojo godejo tja v naprej, ker jim tako paše. — Škandal pa je, ako list, ki se dela odkritosrčnega, pregreva stare neresnice in tako „farba“ svoje bravce. Škandal je pa tudi, da ima tak list še bravce na Slovenskem.

— **Drugi škandal.** „Naša dežela ni napredovala, ampak nazadovala“, tako pravi „Notranjec“ v istem članku. — Ljubi liberalci! Kje ste pa vendar bili in kaj ste vendar delali, saj se vendar imenujete na predni. Do sedaj ste ja imeli vso moč v deželi; bili ste v večini v deželnem zboru (seveda zvezani z Nemci) imeli ste večino v deželnem šolskem svetu, večina ste bili v vseh okrajnih šolskih svetih, krako: vse važnejše zastope ste imeli v rokah vi! Sedaj pa pravite: „Naša dežela ni napredovala, ampak nazadovala“. Še enkrat vas vprašamo: Kje ste bili in kaj ste delali v teh važnih zastopih? — Škandal je, da se taki ljudje štulijo za voditelje ljudstva, škandal je pa tudi, da se dobe še na Notranjskem ljudje, ki grede za možmi, ki sami priznajo, da je pod njihoveim vodstvom dežela nazadovala, ne pa napredovala.

— **Tretji škandal.** „Notranjec“ pravi, da je s. cer za volilno pravico, katere

zahtevajo naši poslanci, toda ta se mora najprej izvojevati za državni zbor, potem jo bodo dobili šele deželni zbori, tako pravi ta hinavec. — Svoje bravec opozarjamo pri tej priliki na nek sličen izgovor. Ko so zahtevali slovensko vseučilišče, rekla je vlada: Preje morate dobiti slovenske gimnazije, potem smete šele zahtevati slov. vseučilišče. Kako bo pa dobil Slovenec slovenske gimnazije, če je vlada ne dovoli? Kako bo dobil državni zbor splošno, enako volilno pravico, če si je preje ni izvojevalo ljudstvo v deželnih zborih, kjer ima moč? — Škandal, da se slovenski študentje, ki pišete „Notranjca“, poslužujete izgovorov naših nasprotnikov! Škandal, da si upa med svet list, ki take hinavsko „farba“ svoje bravec! Škandal, da so med Notranjci še ljudje, ki ne marajo spregledati take farbarije. Škandal je pa tudi za liberalce, da se morajo bati volilne pravice. Povsod jih je ljudstvo že spoznalo, zato jih pa meče iz zastopov. Kaj bi bilo šele zanje, ko bi dobili volilno presnovno? Zginili bi s površja!

— **Četrti škandal.** „Naša dežela kliče po delavni poslancih“, tako zajecji „Notranjec“. — Če naša dežela kliče šele po delavnih poslancih, je torej znamenje, da jih še nima. Nas zelo veseli, da ste tako neumno zabiti, da ne izprevidite kako na pačno vam hodi tako priznanje. Poglejte! V dež. zboru so klerikalni, liberalni in nemški poslanci. Klerikalni poslanci delajo, gredo med ljudi, jih podučujejo, jim poročajo; na eno nedeljo imajo po 15 shodov po deželi. Večina klerikalnih poslancev deluje v važnih društvih za kmetijske koristi. Tako delavni so, da prepisujejo njihova poročila iz naših listov. Da, tako delavni so, da pravite, da so fanatični, to se pravi, da preveč delajo. Kaj pa liberalni poslanci? Ko je izvoljen, je pa dober! Kje gre kdo med ljudstvo? Kde dela v društvih, ki so koristna za kmeta? Kmet mu je kmetavzar takrat, kadar je treba zanj kaj storiti; takrat, ko naj pa voli liberalca, mu je gospod. — Škandal, da neumni „Notranjec“ sme pisati take oslarije pametnemu notranjskemu ljudstvu! Škandal, da je le ena hiša, ki temu listu pusti čez prag!

— **Peti škandal.** „Nedolžna žrtev klerikalne nespameti je naš kmet“, tako se prilizuje „Notranjec“ kmetu. Tako? Ker naši poslanci zahtevajo, da naj dobi kmet pravico voliti toliko poslancev, da bo mogel sam odločevati o svoji usodi, zato naj bo on žrtev? Veste, čegava žrtev je kmet? **Vaša žrtev je, ker še vedno hočete, da bi kmet podpiral liberalno lenobo in nezmožnost.** Toda, na 15. shodih ste bili obsoj ni samo na dan 22. oktobra in preje že neštivilnokrat. — Škandal je, da si upate z tako „farbarijo“ med našega kmeta! Škandal je

pa tudi za mežatega moža, da ne izprevidi te farbarije in ne vrže priliznenca iz hiše!

— **Šesti škandal.** „Klerikalci so v tej samomorilski obstrukciji osamljeni“, pravi „Notranjec“. — Ni nam močče, da bi zbrali vse zaupnice, katere so dobili naši poslanci ravno zaradi obstrukcije. Kamer so prišli poročat in kjer so vprašali ljudstvo jeli zadovoljno z obstrukcijo, povsod so čuli le g'as: „Naprej za pravice ljudstva, mi smo z vami.“ Edni vaš dr. Ferjančič se je pa upal v Kamnik, in kakšno grozovito nezaupnico je dobil! — Škandal, da „Notranjec“ sme zapisati tako farbarijo, pa dobi ljudi, ki mu verjamejo! Škandal, da tega ne uvidi ljudstvo na Notranjskem, ki se imenuje tako rado „zavedno“!

Tak je samo uvodni članek! Skoraj ga ni stavka, ki bi ne bil farbarija. Škandal, da ljudstvo plačuje takega farbarja! Imeli bi pa priložnost, dokazati v listu še dovolj takih škandalov, toda, ker nam je prostor omejen, moramo storiti na kratko.

Škandal je, da se „Notranjec“ upa le besedico ziniti o zaslužnem našem poslancu dr. Žitniku. Vsi liberalni poslanci na Dunaju se niso zanimali za obrt; to jim je premalenkostno, ker ljudstvo in obrtni stan, ti so prenziki za te gospode. Naša stranka je pa poslala dr. Žitnika v ta odsek in mož je pokazal, da je bil na mestu. Novomeščani in Ljubljancje so se mu zahvalili, ko jim je poročal. Le „Notranjec“ čuti potrebo, zagnati se v tega zaslužnega moža. Zakaj? Zato, ker bi rad nek liberalce prišel na njegovo mesto. Toda o tem pri priliki. Za sedaj: Škandal, da Notranjci pustijo blatiti svojega izvrstnega poslanca! Škandal, da obrtniki ne čutijo, kdo jim je pravi prijatelj!

Škandal je, da „Notranjec“ sme lagati. Dr. Ebenhoch je pač nasprotoval jednaki, glasoval je pa za splošno volilno pravico. Škandal za tistega, ki si lažnika plačuje!

Škandal je, da „Notranjec“ noče poročati, kako so zavrgli sokoli dr. Tavčarja in pravi samo, da dr. Tavčar mesto staroste ni hotel več sprejeti. Kako bo hotel, če ga pa nikdo ne voli! Škandal, da se tako boji zamere!

Škandal je, da v vsem „Notranjcu“ bravec nič ne izve, kako žalostno se je godilo liberalni stranki v nedeljo, dne 22. oktobra in v torek, dne 24. oktobra. Na tisoče ljudi je pokazalo, da liberalcev ne mara. — Škandal za tak list, ki svoje blamaže prikriva!

Škandal je, da si „Notranjec“ ne upa pokazati zob Hribarju, ki ga je pokregal v občnski seji. Seveda, gospod Hribar so oče župan v Ljubljani, so imeniten gospod, so liberalce so agent, itd. Spravi se pa nad „Slovenca“, ker ta je pa samo — klerikalec in ima z ono občinsko sejo toliko opraviti

kakor Max Schäber z urejevanjem „Notranjca“. Škandal za boječega prevzetnega! Škandal pa tudi za ljudi, ki berejo to revše!

Škandal, da Max Schäber res ima nemško reklamo v hotelu pri Kroni v Postojni; škandal tudi ostane, čeprav kdo govori o pijanih klerikalcih in čeprav bi kdo sedaj rad veljal za največjega Slovenca, ker meni, da bo te bolje zanj! Kdor dvomi o škandalu, naj se potruži k „Kroni“ (na desni v veži) in ondi boš čital: „Photograph Max Schäber etc... Škandal je tudi, da ima kot reformaten naslov na hiši „Buchbinderei“. Kdo je pijan: „Notranjec“ ali „Domoljub“.

Kdor ima oči, naj pogleda te škanđale!

— **V Spodnji Idriji** se je sv. misijon vršil od 1. do 8. oktobra 1905. Vodili so ga preč. gg. misijonari iz družbe Jezusove Kunstelj, Žužek in Tomc. Pomagali so spovedovati gg. duhovni iz dekanije. Cerkev je bila s poslušavci ob misijonu vedno napolnjena, včasih je bila še premajhna. Prejelo je sv. obhajilo, večinoma iz domače fare, 2400 ljudi. Obhod s presv. Rešnjim Telesom, katerega je vodil preč. g. dekan Arko, bil je impozanten. Ves čas misijona ni bilo nobene izgreda. Izreka se vsem p. n. gospodom, ki so se v dušni prid trudili, najgorkejša zahvala!

— **Iz Stjaka nad Vipavo.** Meseca sept. in okt. je hudo razsajala griža po naše občini. Umrlo je 15 oseb radi te hude bolezni. Niti zdravniška moč ni mnogo izdala. Vzrok je baje slaba voda, kakor so zdravniki pripoznali. Sedaj gre na bolje „Bog daj“! — Naša farna cerkev dobila je nove krasno izdelane klopi, ki so res pravi kinč naše cerkve. Delo hvali mojstra. Vsa čast našemu preč. g. kuratu, ki so nam prekrbneli tako potrebnih sedežev. — Letošnja jesen je tudi nam Stjačanom bila vgodna. Pridelali smo več in boljšega mošta kakor lani. Grozdje je bilo zdravo in sladko tako, da se je kar prstov prijemalo. Tem potom opozarjamo g. kupce naj se pridejo pripraviti o izvrstnosti našega vins. Uverjen sem, da bo ugajala cena 20—30 vis. liter.

— **O sv. misijona v Sempetru.** Ta misijon je pod vodstvom treh častih očetov jezuitov iz Ljubljane trajal od 15. do 22. oktobra, obsegal 24 govorov v korist živim in enega mrtvim kristjanom. Ti govori so bili zelo mični in tako ubrano zanimivi, da je bilo kar veselje poslušati; zato je bila udeležba tako ogromno številna, da ni nikdo kaj enakega pričakoval. Udeleženci tega misijona pa niso bili le kaki otroci ali kake stare ženice, pač pa vsi zavedni duhovnjani, deloma tudi železničarji in drugi delavci, tako, da so se pri tem prav lahko spoznale one malovredne „cerkvene smeti“. Vsi obiskovalci misijona prejeli so svete zakra-

mente, kar kaže, da ni seme božje besede iz ust gospodov misijonarjev padlo na skalo.

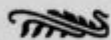
— **Blagoslov družbene zastave.** Ob sklepu misijona se je tudi blagoslovila nova zastava „Dekliške Marijine družbe“, s podobama Brezmadežne device in svetega Alojzija in je, če tudi last maloševilne družbe, najbogatejše okrašena v tem kraju; stane nad 500 kron.

— **Velik spreved.** Po blagoslovu dekliške zastave se je takoj blagoslovil misijonski križ, za tem se je vršil navadni slavnostni sklepni spreved s toliko številnim ljudstvom, da se ni še v Šempetru kaj podobnega videlo.

— **Nekaj pa nam ni ugajalo.** To namreč, da se je kmalu po misijonskem sprevedu čulo iz gostilne pri „Jelenu“ petje pijancev, katero je globoko vžalilo mimosidoče pobožno ljudstvo. In vendar je o neki priliki meseca avgusta „Slov. Narod“ imenoval dotičnega krčmarja povsem klerikalnega! Prav bi bilo, če bi za prihodnje čase „Narod“ sam sebi podobne katoličane pridržal.

— **Kadar fantje „ajnríkajo“** se rado kaj nerodnega pripeti; tako se je tudi letoš 15. oktobra lotila nekaterih želja po pretepu na St. Peterskem kolodvoru. Posebnih nesreč sicer ni bilo, vendar utegnejo nekateri dobiti pri kazenskem sodišču precejšnje število dolgočasnih ur.

— **Snega** nam je zadnje dolgotrajno deževno vreme privabilo toliko, da je bil 26. oktobra in naslednje dni promet na cesti in železnici zadržan. Najhujše je pri tem to, da smo z malo izjemo ostali vsi brez drv in da je zelje z drugo zelenadjo vse pod snegom. Mraz je prav zimski.

Drobtine.

Zdrav želodec je temeljni pogoj za vsako telesno in duševno dobrobit in za nemoteno razvijanje vsega organizma. Znanje zdravega želodca je močno in lahko prebavljanje. Če je pokvarjen želodec, je moteno tudi prebavljanje; namesto prejšnje veselosti se ustanovi slabovoljnost, razdražljivost in nervozna čemernost; pokaže se tiščanje želodca, pomanjkanje slasti, zagatenje, pomanjkanje spanja, glavobol, zaslezenje želodca in druga znamenja akutnega in kroničnega želodčnega katarja. Da se izognemo tem slabim posledicam pokvarjenega želodca, in potem potrebnim večkrat dolgotrajnim in dragim zdravljenjem, je treba prijeti takoj, ko se prikažejo prvi znaki obolenja želodca, da si s tem prihranimo dosti trpljenja in mnogo denarja. Izvrtne že de-

setletja preizkušene splošno znano sredstvo ob pomanjkanju slasti ob slabostih, glavobolu, zaradi slabega prebavljenja, želodčnih slabostih, krčih in ob drugih nerednostih želodca se pristne Bradyjeve želodčne kapljice, ki so se izvršno obnesle tudi pri zastaranih želodčnih boleznih, prehlajenju itd. Te kapljice delujejo zaradi svoje sestave slast povzdigu oču in želodec krepčajoče, zabranjujejo z nezmernim uživanjem jedil in pijač zvezano škodljivo v tje v želodcu in so zatorej odlični pripomoček za dosego in ohranitev zdravega in krepkega želodca.

O kavi. Ponovljena podražitev kave, o kateri je razpravljalo tudi časopisje, je bila povod, da so se naše gospodinje precèj bale podražitve vsakdanje kavine pijače. Prej bi bila ta bojazen upravičena, toda odkar je uvedena Kathreinerjeva Kneipova sladna kava, nima nobenega vzroka več. Po posebnem načinu se izdeluje Kathreinerjeva sladna kava, ima ta tolikanj izražen okus zrnate kave, da se utegne bilo rabiti kot primes in da je tako moči, kakor se komu ljubi, uravnnavati vsakdanji izdelek za zajtrk in južino. Zrnata kava, ki draži živce, pa se tudi lahko pogreša docela, zakaj zdrava, Kathreinerjeva kava, vkuhana neko ko močnejše, tekne izborna sama zase. Zlasti gospodinje, ki jim je do zdravstvene blaginje svoje družine, rajše pripravljajo Kathreinerjeve Kneipovo kavo čisto. Seveda je treba pri nakupovanju največje pozornosti, ker je edino Kathreinerjevi Kneipovi sladni kavi dana tako važna prefinost, da ima okus zrnate kave. Vedno zopet poizkušajo občinstvo vabiti z vsakovrstnimi ničvrednimi „dodatki“ za manj vredne posnemke, pa tudi kar oprazeno rž ali oprazen ječmen celo ob isti ceni priporočati za kavino primes. Seveda potem okus ne ugaja in s tem se gospodinja zapelje, da dobi prepodek tudi zoper dobro sladno kavo. Zategadelj se v svoj prid ne bojte malega truda, da pri nakupevanju izrečno poudarjate ime Kathreiner in natančno ogledate vsak zavoj, ali je tudi res na njem varnostna znamka „župnik Kneip“ in ime „Kathreiner“.

Narodno gospodarstvo.

Česa manjka?

„Bog si ga vedi, kaj je to“, pravijo večkrat oče Marcina, „hlapci drobijo kesove črnega kruha, velike kot brusni kamni, pa so vendar taki kot krojači, same trske, brezmoči, komaj prinese 50 kg žita pod streho. Ne vem, kje je ceklja. Jaz ne povžijem niti desetinke toliko kruha in kosmata kapa, zdi se mi, da bi lahko vrgel, četudi star mož

tega mladiča čez streho. Saj vendar uče gospoda, da je črn kruh zelo redilen, v njem je bajé veliko beljaka in kakor vemo in nas pri živini skušnija uči, dela le beljak kri, meso, moč, pamet. Na svetu je zdaj vse narobe. Ko so časih ogljarji še žgali oglje v gozdovih in jih cele tedne ni bilo domov, niso jeli drugega kot kruh in surovo maslo niti črni tiči so bili tako močni in zdravi, da jih nihče ni upal klicati na korajžo. Zdaj jih pa človek razumi! Po naših hišah uživajo ljudje na kupe krompirja in črnega kruha pa močni niso, pač r slabotni in bledi kot mrtvaška sveča“.

„Res je, stari“, seže v besede mati Mrčinka, „tudi jaz ne vem, kje tiči škratelj. Krmim lepo dišeče seno, dobro slamo, dajem krompirja in pese in vendar nočejo krave dobro mlesti in teličice ne rasti in voli niso močni. Škoda lepe klaje! Po zimi sem pokladala tudi sladne kali (malc) in otrobi pa tudi ni bilo več mleka kot danes. Nekje že mora biti vzrok!“

Tako sta mislila, stari Mrčini, on in ona. Ja, tristo medvedov, kaj pa je vzrok, da ves kruh, stoti krompirja in sena, da vsi otrobi in sladne kali nimajo onega vspeha, ki bi ga lahko imeli in tudi morali imeti?

Oče Mrčina! poslušajte in vzemite si k srcu moje besede. Vsa hrana, bodisi za ljudi ali za živine se ne more dovolj izkoristiti, ako v nji manjka — 1. tolišče, 2. tolišče, 3. tolišče. Brez tolišče v hrani in krmi roma večina pojedenega na pol prebavljena v malo, tih tisoč koncu hiše ali pa na gnoj. Ako pa pridenete k senu, slami, rezanici, otrobom, krompirju, pesi — tolišče, je tako krmljenje zelo, zelo dobičkonosno ali rentabilno. Razne oljnate tropine, ogriščne, zemeljskega oreha, makove, sezamove, kokosove, bombažnega semena tropine, to so pridevki, ki pomagajo, da se seno, slama, rezanica dobro izkoristi, kajti vse te tropine imajo mnoge tolišče v sebi. Marsikak kmet misli, da dela čudeže, ako k slami in rezanici zreže nekoliko pese ali krompirja. Slabo zadel! Pesa, krompir, to niso močna krmila in brez pridevka tolišče vržeš polovico proč.

Toda tolišča ne deluje samo po evinkih, ampak ima tudi naravnost redilno vrednost. V našem, kakor v živalskem telesu so razni sokovi in tkanine, kakoršnih ste o pustu, ko ste klali, videli dovolj v vaših prešičkih. Ti sokovi in tkanine brez tolišče nimajo stanka in ako niso v redu, je za celi život slabo. Zato potrebujejo živali, ki morajo težko delati, konji, voli, pa tudi naši delavci vsaki dan k hrani dovoljnega pridevka tolišče. Mastna krmila delujejo ugodno pri delavni živini, ravno tako pri pitavni živini, kakor tudi pri melznih kravah. Pitavna živina posebno v zadnjih dnevih pitanja bogato povrne mastno krmo, pa tudi pri perotini se pokladanje

mastne piče dobro splača. Izmed zrnja najboljše piča ječmen, koruza (posebno pri prešičih), pa tudi za kuretino, purane, golobe, za molzne krave zelo dobre se tropine iz bombaženega semena lanene tropine, koruzna moka, ovseni zдроб. Oves ima mnogo toščice. Ovseni zдроб dela izvrstno šunko.

Zdaj nam je jasno, zakaj da ostanejo ljudje v kljub obilnemu uživanju črnega kruha vendarle suhi kot lešnik o bučico, ako ne dobé k kruhu še masla, toščice ali putra, kot nekdanji ogljarji v hrribih. Vsak možak mora dobiti na dan po 1/2 funta toščice v svoji hrani. Lenuhi in oni, ki kradejo čas ljubemu Bogu imajo dovolj 1/10 funta toščice v svoji krmi. Po zimi kuhajte družini grah, fižol, lečo, tudi zelenjavo, toda k zelji je treba prideti masa dosti toščice. S krompirjem, nudeljci, raznimi mečnatimi jedmi, naj se hranijo kvečjemu stare klepetulje in mačke, s krompirjevimi emoki, 14 krat na teden, pa naj imajo svoje veselje pujski in vrabci. Krompir s fižolom, grahom, lečo je redilen, zelenjad s kruhom in toščice izvrstna hrana.

Ja vi, mati Mrcinova, zdaj tudi gotovo zapopadete, zakaj tudi najboljše seno nima pričakovanega vspeha, ako slami in rezanici ne pridevati nič oljnatih trepin; s tem pa tudi naenkrat zadenete dve terni. Ako namreč krmite mastne tropine, dobite tudi dober gnoj, dober gnoj dá bogate žetve, dobre žetve — veliko denarja, velike denarja osrečuje mnogo ljudi, časih naredi koga, da celo marsikoga neznano nesrečnega.

Nikari tedaj ne pozabite po zimi na toščico pri krmljenji, ako hoče svojo krmo dobro in z dobičkom pokrmiti, če nočete, da bi v vašem hlevu nečesa manjkalo.

Fr. P.

Katol. tiskarna

priloga

vizitke, kovert, pisma s firmo itd.

Za smeh in kratek čas.

Besedni uganki.

I.

Imenuj ime mi žensko, — ljudstvu našemu je znano — ki lastnosti ima čudne. Čudne? — Da! — No pa poslušaj! — Daj, izpusti prvo črko, pa dobiš besedo novo; to ime je zopet žensko. Zadržo črko mi izpusti! Novo boš dobil besedo, a to ni ime več žensko; novo to ime le vedno moškim se pri krstu daje.

II.

Ime je to-le staro, slavno, ljudje poznajo ga že davno; pozna ga stari že Rimljan, pozna ga danes kristijan. Tako vladar se slavni zove, ki zrl je one srečne dnove, ko prišlo je na svet rešenje, ko prišlo novo je življenje.

Dva zloga ta ima beseda, ki ti jo že spoznaš — seveda. Zamenjaj zloga mi oba! No, kaj dobil si novega? Ime, ki se tako dobi, pri krstu dečkom se deli.

Kdor obe prav reši in bo izreban, dobi za nagrado lepo knjigo.

Rešitev besednih ugank v zadnji številki:

I Julij, Ana, Julijana. II Roza, Lija, Rozalija.

Nagrado je dobila:

Marija Veber, Špi alič, p. Motnik

Loterijske srečke.

Dunaj,	21. oktobra	11	28	89	13	31
Bradec,	21. oktobra	3	23	78	70	18
Prst,	28. oktobra	43	25	29	88	89
Mac,	28. oktobra	45	84	43	13	44

Prilagodna številka „DOMOLJUBA“ izide dne 16. novembra 1905.

Finos vsake gospodinjice je dobra kava.

Kathreinerjeva
Kneippova sladna kava

se ne bi smela pogrešati več v nobenem gospodinjstvu, kadar se pravi kavinna pijača.

o o o

Zahtevajte le izvrstne stvari s imenom „KATHREINER“.

Izšle so:

ČRTICE.

30 povestij iz našega ljudstva. Spisal Ivan Baloh. Cena 1 krona, po pošti 10 vin. več. Čisti dobiček je namenjen družbi sv. Cirila in Metoda. Knjiga se dobiva pri pisatelju v Mengšu na Gorenjskem. 2021 D (3-3)

Kovert s firmo in trgovske račune priporoča Katoliška tiskarna.

Več kovaških in kolarskih

pomočnikov

kakor tudi učencev nad 14 let starih, od dobrih starišev sprejme takoj Ivan Demšar, podkovski kovač v Ljubljani. 2232 D 3-1

Najodličnejši profesorji in zdravniki priporočajo pri pljučnih boleznih, kroničnem bronhijalnem kataru, oslovskem kašlju, skrofulozi, Influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsakdo, kdor dalje časa bolega za kašljem. Kajti boljše je, bolezní preprečiti, nego jih zdraviti.
2. Osebe s kroničnimi bronhijalnimi katarji, katere ozdravija Sirolin.
3. Kdor ima naduho katero Sir in zdatno olajša.
4. Skrofulozni otroci z oteklimi žlezami, očesnimi in nosnimi katarji itd., pri katerih Sirolin stajno vpliva na splošno branitev.

Sirolin

Povečuje slast do jedi in težo telesa, odstranjuje kašelj, izmetavanje gnoja, nočno potenje.

Svarilo!

Nahajajo se manj vredni ponarejeni izdelki! Treba je paziti na to, da ima vsaka steklenica našo posebno znamko „Roche“ in zahtevati vedno le Sirolin „Roche“.

2209 D (1)

Roche

Dobiva se z zdravniškim receptom po 4 K steklenica.

F. Hoffmann — La Roche & Co.,
Basel (Švica). Grenzach (Badensko).

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico

(reg. zadruga z neomejeno zavezo)

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

 4 1/2 %

Obresti se pripisujejo koncem enega leta brez posebnega naročila.

Rentni davek plačuje posojilnica sama, ne da bi istega odtegovala vlagateljem.

2003 5-3

Prepričajte se! Najboljše in naj-novejših vrst **gepeljnih motore**, mlatilnice in slamoreznice, trombe, cevi, klinje in žage dobite v skladišču

Fran Zemana, Ljubljana

Poljanska cesta 24. 1778D 12-5

Cunard Line.

Najprimernejša, najcenejša in dobra vožnja iz

Ljubljane v Ameriko.

Je in ostane preko Trsta z brzoparniki prve angleške parobrodne družbe „Cunard Line“ to je gotovo in se ne da vtižiti. Veliki moderno opravljeni snažni parniki te družbe odhajajo iz Trsta vsake 14 dni. Pouk in vozne liste daje oblastveno potrjeni zastopnik **Andrej Odlasek**, dosluženi uradnik državnih železnic in hšni posestnik v Ljubljani **Slomškov** ulice št. 25, blizu cerkve Srca Jezusovega. Kdor želi več pojasnila, naj tu pismeno povpraša ali pa pride osebno v pisarno. Po kolodvorih in cestah nikdo ne čaka in tudi na druge silne načine nihče ne vabi.

2004 D 3

Prosim, zahtevajte

zastonj in franko prospekte in vzorce o najboljših štajerskih lodnih za gospode in gospe

za lov, gozd in turiztiko, kakor tudi o vseh vrstah modnega blaga za obleke za gospode in dečke, površnike, zimске sukne, od najcenejših do naj-finejših vrst od kot reelne znane prve in največje eksportne tvrdke za loden **Vincenc Oblack**, c. in kr. dobavitelj sukna, **Gradec**, Murgasse 9-r.

1903 D 6-4

378 D 20-15

Samo 6 dni!

Havre-New-York

vozijo zanesljivo najhitrejši brzoparniki **Francoska prekomorska družba.**

Edina najkrajša črta čez

Bazel, Pariz in Havre v Ameriko.

Veljavne vozne liste in brezpla. pojasnila daje edino oblastveno potrjena potovalna pisarna

ED. ŠMARDA

v LJUBLJANI, Dunajska cesta 18, nasproti znane gostilne pri „Figovcu“.

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki „Severnonemškega Lloyd“ iz Bremena v New-York

s cesar k mi brzoparniki **Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm, Kaiser Wilhelm der Grosse.**

Prekomorska vožnja traja samo 5-6 dni.

Natančen zanesljiv pouk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodne družva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino-le pri

1912 D 12-2

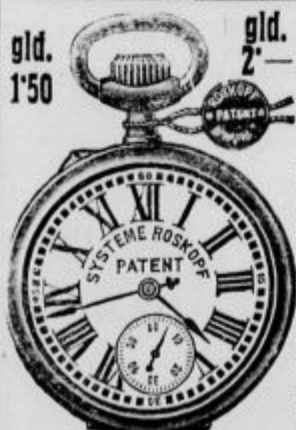
Edvard Tavčar-JU, v Kolodvorskih ulicah št. 35.

nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. Vsa potovanja se tika-joča pojasnila točno in brezplačno. Postržba poštna, reelna in solidna.

Potnikom namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, California, Arizona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izvanredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko **Baltimore** in na vse ostale dele sveta, kakor Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd.

gld. 1'50

gld. 2'—

Prave **Roskopf-ure**

6 mesecev na po-skušnjo.

Nikelnasta ali jekl., sist.
Roskopf gld. 1'50
Strapaz-Roskopf's plomb. 2'—
Z dvojnimi plaščem 3'40
Zlato-Double (kak. zlato) 3'50
Prava srebrna z enojnim plaščem 3'—
Z dvojnimi plaščem 4'—
S tremi močnimi plašči 5'—
Navedene ure z relief-sliko Dev Marije, dalje državnim orlom, oračem in konjem 10 kr. več.

Ura s kukavico gl. 2'50.

Budilka gld. 1'—

Ponoči sveteča gld. 1'53, z dvojnimi zvonom gld. 2'—.

gld. 3'—

gld. 5'—

Prava srebrna **remontoir-ura**

c. kr. puncirana

za gospode, dame in dečke.

Z enojnim plaščem gld. 3'—
Z dvojnimi 4'—
Z zlatimi robovi 5'—
S 3 močnimi plašči 6'—
14 kar. zlata od . . . 8'—
14 kar. zlate verižice od . . . 10'—
Srebrne verižice od . . . —90

Uhani in prestani v največji iz-berbi po tovarniških cenah.

3 leta pismeno jamstvo. Za neprimerno denar nazaj. Ra-pošilja se le po povzetju.

„Pri veliki tovarni ur“, **Maks Böhnell, urar, Dunaj IV., Margarethenstrasse 38.**

(3) Dobavitelj č. kr. državnih uradnikov. Ustanovljena 1840. Zahtevajte moj velik cenik, s 1000 slikami zastonj in poštine prosto. 1997

1980 D 24-22

Nizke cene!

Ernest Hammerschmidt - a nasl.
Madile, Wutscher & K^o.

trgovina železnin in kovin,
 LJUBLJANA, Valvasorjev trg 6, Prešernove ul. 50.

Velika zaloga poljedelskih strojev
 in orodja.

Izvrstna prilika potovanja v

Ameriko

je sedaj čez

Hamburg

z najnovejšima parobrodoma, s katerimi je
 sigurnost vožnje najpopolneja ter zibanje
 parobroda skoraj popolnoma preprečeno.
 Še več povejo številke o obsežnosti novih
 parnikov, katera se imenujeta

prvi: **Amerika**, 690 čevljev dolg, 74 širok, 54 globok, nosi 22.250 ton

drugi: **Kaiserin Augusta Viktorija** 25.000 "

toraj vsak še enkrat večji kakor veliki parniki, ki obsegajo samo po 8-12.000 ton. — Vožnja preko oceana samo
 okoli 7 dni. Putniki odhajajo ponedeljek, torek in četrtek vsakega tedna iz Ljubljane.

Na željo pošilja natančni poduk brezplačno zastopnik Hamburg - Amerika Linie

775 D 17-14

Fr. Seunig, Ljubljana
 Dunajska cesta št 31.

O joji

Zadužil me bo ta
 hudil kašelj!

Proti kašlju, hripavo-
 sti in zlezi naglo in
 gotovo učinkujejo

Eggerjeve pastile

1996 za prsa. D 3
 izboren okus imajo in
 ne motijo teka.

Škatljica 1 K in 2 K.

Škat. za poskus 50 v.

Dobivajo se v vseh
 avstrijskih lekarnah.

Hural

Eggerjeve pastile so me
 naglo osvobodile.

Ceno Češko posteljno
perje

5 kg novega
 skubljenega
 K 9'60, bolj-
 šega K 12'—;
 belega, jake
 mehkega,
 skubljenega K 18'—; kron 24'—
 snežnobelega, mehkega, skub-
 ljenega K 30'—; kron 36'—; Po-
 šilja se franco proti povzjetju.
 Tudi se zamenja ali nazaj vzame
 proti povrnitvi poštnih stroškov
Benedikt Sachsel, Lebes 159
 p. Pizen na Češkem
 1793 D 6 6

Zahtevajte pri nakupu

1321 D 18-9

Schicht-ovo štedilno milo

Varstvena snamka,

Dobiva se povsod!

JURIJ SCHICHT, Ustje, največja tovarna te vrste na evropski celini.

z znamko jelen.

Ono je

zajamčeno čisto lu brez vsake škodljive primesi.

Pere izvrstno.

Kdor hoče dobiti zares jamčeno pristno
 perilu neškodljivo milo, naj pazi dobro, da bo
 imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno
 znamko „JELEN“.

„Amerika“.

E. Kristan

oblastveno koncesijoni-
 rana pofovalna pisarna

za

Ameriko

v Ljubljani,

Kolodvorske ulice 41

(18-14) (na dvorišču.) 468 D

„Amerika“.

Najcenejša vožnja v Ameriko.

Najcenejša vožnja v Ameriko.

Svarilo! Doktorja pl. Trnkoczy-ja

kranjski redilni prašek
za prašiče

je dobiti pristen le pod zakon. zaj imenom

Mastin

Ponarejalci se zakonito kaznujejo.

Za prašiče, pujske, krave, teleta,
 vole, ovce, konje, perutnino itd.

Svetovnoznano, najboljše, zdravo, dietetiško
 redilno sredstvo, se porablja kot dodatek h
 krmi. Je prejelo tisoče zahvalnih pisem o do-
 brih redilnih vspehih in na razstavah v Lon-
 donu, Parizu, Rimu in na Dunaju gornje naj-
 višje odlikovanje. 1963 D (12)

Zavojev za 50 vin. pri vsakem trgovcu.
 Po pošti 5 zavojev pod naslovom: lekarna
 Trnkoczy, Ljubljana. Prekupci rabat.

Popolno prepričanje,

da je lekarnarja

Thierry-a Balsam in centif. mazilo

p. vseh notr. boleznih, influenci, katarih,
 krčih in vseh vrst, slabostih,
 motenju v prebavi, ranah, abscesih in te-
 lesnih poškodbah itd. nedosežno vapočno
 sredstvo. Vam poznani pri naročilu bal-
 sama ali na željo posebej brezplačno
 poslana kuličica s tisoč izvr. zahvalnih
 pism kot domači svetovalec. 12 mal. ali
 6 dvojnih stekl. balzama 5 kron. 60 malih
 ali 30 dvojnih steklenic K 15. — Dva
 lončka centifoljskega mazila franko 5 K
 60 v. Prosim nasloviti na lekarnarja
 A. THIERRY v Pregradu pri Boga-
 ški-Slatini. — Ponar. in razprod. pona-
 rejanj se sodaljsko zasludujejo.

1903 D 24-24

Priložnostna prodaja
5000 kožuhov. garnitur

Zelo eleg. kožuh. garnitura, najmoder. oblike iz pristne črne brabant. kožuhovine, zelo trpežno, koljer 170 cm dolg, ploščnat maš z žival. glavicco in vijolicami lepo opremljeno. Cena za kompl. garnit. K 945. Isti garnitura z 210 cm dolgim in zelo širokim koljerjem K 1460.

Union - novosti, Dunaj
XIII. 2 Penzingerstr. 82-2
Ilust. katalog o novostih zastoj in franko.
2213 D 2-1

Trgovci

1 duc. velik. zimskih trik. sraje K 11- trik. blače, telovniki, nogavice, žoki, rokavice izdeluje ceneje 2219D kot povsod 2-1
Adolf Zucker, Plzen.
Obrok 4 mesece.

Cementna zarezna strešna opoka
iz portland-cementa in peska

Streba prihodnosti.
Patentirana v 30 državah.
Trepnejša in lahkejša streha, kakor iz vsake druge vrste strešnih opak iz loovice. 10 D 24-18
Edini izdelovatelj za Kranjsko
Janko Traun
izdelovatelj cementnin, Glince pri Ljubljani.

Suhe jedilne gobe

(Ia. gosp. gobe) kupuje v vsaki množini v vrečah po 20-25 kg. **A. Šmyra**, Dunaj 17, Elterleinplatz 7. 1333 D 20-9

Velik, močen pôd

za 1 ali 2 posestnika je takoj na prodaj pri **F. Tandlerju**, knjigarna v Novemestu. 2210D 1-1

Učenca

od 15 do 16 let starega, čvrstega in poštenih staršev sprejme takoj v povk **Val. Rihar**, strojar. mojster v Polhovem gradu. 2205 D 3-1

Učenca

za mizarški obrt sprejme v poduk **Andrej Kregar**, mizarški mojster, Vižmarje št. 59. Št. Vid pri Ljubljani. 2208 D 1-1

Osebe vsakega stanu si dokaž. denarja, ako prevzemo zastopstvo neke razpošiljalnice. Prav pripravno za postransko opravilo. — Šifra: „Diskrecija 1790“ na Haasenstein & Vogler Dunaj I. 2207 D 2-1

Hiša

se da v najem takoj, in za več let — v prijetnem kraju tik cerkve z gostilno, prodajalno z mešanim blagom, razprodajo tobaka, dalje s tremi sobami, klet, shramba, konjski hlev in vrt. Hiša je pripravna za vsako drugo obrt, na razpolago je tudi nekaj polja. — Več se izve pri lastnici **Alojziji Štamcar**, Velesovo, pošta Cerklje, Gorenjsko. 2221 D 2-1

Združene tovarne za volnino prodajajo letos zopet izključno po meni okroglo 4000 kom. takozvanih

vojaških kocev za konje

za ceno le glid. 2:20 komad in glid. 4:20 za par (6 parov franko na dom) naravnost na lastnike konj. Ti debeli, trajno trpežni koci so topli kot kožuhovina, temnosivi, okolu 150 200 veliki, torej lahko pokrijejo celega konja. — Različno pisana naročila, ki se izvrše le po povzetju ali če se denar pošlje naprej, naj se pošljejo na **Steiner-jevo** komisijsko razpošiljalnico združenih tovarn za koce, Dunaj II., Taborstrasse 27. — Za neugajajoče se zavežem vrtni naprej poslani denar. 2220D 4-1
Velika naročila so došla od posestnika **Gebauerja**, Noisterniga, Malniza, župn. Bradyn, Lang, Rotter, Suchodoli, Lilgoyeve tovarne itd.

Slovenci!

le
v domačo trgovino

pri 479 D 19-16

sv. Cirilu In Metodu sv. Cirilu In Metodu

v Ljubljani, Lingarjeve ulice 1
nasproti loteriji

kjer se dobiva fino moško sukno, naj-novejše volneno blago za ženske obleke. Najnovejše rute vseh vrst. Bela in rujava kotenina

po zelo nizkih cenah.

Postena in prijazna postrežba.

Zahvalj. se za doslej izkazano zaupanje.

Zahvalj. se za doslej izkazano zaupanje.

Friderik Hofmann-a naslednik.

Franc Keber

urar in trgovec z zlatino in srebrnino
Dunajska cesta št. 12, Ljubljana.

Priporočam svojo bogato zalogo natančno preizkušenih žepnih ur, na pr. zlatih, srebrnih, nikelnastih in jeklenih. Raznovrstnih stenskih ur. 1135 14-11

V veliki izberi verižic, obeskov, poročnih in drugih prstanov, uhanov, murčkov, zvezdic.

Za vsako uro se 2 leti jamči.

Kmetska posejilnica ljubljanske okolice

registr. zadruga z neomejenim poročtvom v LJUBLJANI, v lastni hiši na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinove ulice obrestuje hranilne vloge po

2 D 12-11 **4 1/2 0/0**

bres odbitka rentnega davka, katerega leta posejilnica sama za vložnike plačuje. Uradne ure od 8.-12. in od 3.-4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom poštno-hranilničnega urada. Stanje rezervnega zaklada K 120.878.15. — Varnost hranilnih vlog je tudi zjamčena po zadrugnikih.

Upravno preročenje Kmetske posejilnice znaša 7.024.717.89, stanje hranilnih vlog K 7.651.915.41.

Denarni promet K 32.039.761.84.

Poštno-hranilničnega urada št. 828.406.

Rane

vsake vrste se morajo skrbno varovati pred vsako nesnago,

ker se po tej lahko vsaka tudi najmanjša rana razvije v zelo hudo, težko ozdravljivo rano. Že 40 let se je izkazalo mešano viskozno mazilo, tako imenovano **prako domače mazilo** kot zanesljivo sredstvo za obvezo. To zdravi rane čiste, olajšuje iste, olajšuje vnetje in bolečino, hladi in pospešuje zaceljenje.

Razpošilja se vsak dan.

1 puščica 70 vin. Proti predplačilu K 3:16 se pošljejo 4 puščice, ali K 4:00 6 puščic poštne prosto na vsako postajo avstro-ogrške monarhije.

Vsi deli embalaže imajo zakonito deponovano varstveno znamko.

Glavna zaloga

B. FRAGNER, c. kr. dvorni dobavitelj
lekarna „pri črnem orlu“
Praga, Malá strana; ogel Nerudove ul. 203.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogrske, v Ljubljani se dobi pri gg. lekarnih: G. Piccoli, U. pl. Trakóczy, M. Hardtetschläger, J. Mayr.

431a 20-12

Samostansko oskrbnništvo v Zatičini išče poštenega 3222 D 1-1

mlinarja

samskega stanu. Plača dobra; hrana v hiši. Zatičina, 28. oktobra 1905.

Samostansko oskrbnništvo.